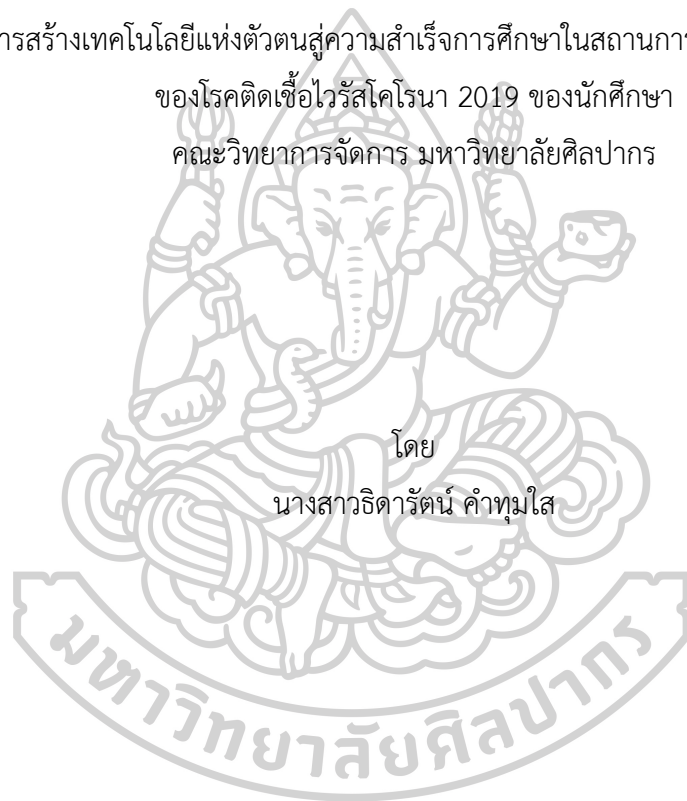

การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาด
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย
นางสาวธิดารัตน์ คำทุมใส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาด
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย
นางสาวธิดารัตน์ คำหุ้มใส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE SELF-TECHNOLOGY TO SUCCESS OF THE GRADUATION OF SILPAKORN
UNIVERSITY STUDENTS DURING COVID-19 PANDEMIC

By
MISS Thidarat KHAMTHUMSAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา
ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
โดย นางสาวธิดารัตน์ คำทুমใส
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญา
มหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. ปริญญา หรุ่นไพ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันชัย สุทธะนันท์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ปริญญา หรุ่นไพ์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ วิไลนุช)

641220022 : การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : เทคโนโลยีแห่งตัวตน, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ความสำเร็จการศึกษา,

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางสาว ธิดารัตน์ คำทุมใส: การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา
ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. ปริญญา หรุ่นโพธิ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิทยาปรากฏการณ์วิทยา มีวัตถุประสงค์
ของการวิจัย เพื่อศึกษาถึง 1) การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้
เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 (COVID-19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เก็บรวบรวม
ข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม การสังเกต การค้นคว้าเอกสาร ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 35 คน
ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา โดยการใช้ความมีวินัย
ในตนเอง การปรับตัวและการใช้ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ การใช้ความฉลาดรู้ การใช้เครือข่าย
ความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อน การจัดระเบียบในการเรียน และการแบ่งเวลาความรับผิดชอบ
ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนของนักศึกษาได้แก่ ปัญหาจากสภาพแวดล้อม
ไม่เอื้ออำนวย การขาดอุปกรณ์ในการเรียน ปัญหาการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต ปัญหา
การปรับตัวที่ต้องเรียนโดยลำพัง การทำรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย การสอบวัดผล และ
การติดการใช้อุปกรณ์มือถือ

641220022 : Major PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

Keyword : SELF TECHNOLOGY, CORONAVIRUS 2019 PANDEMIC, EDUCATION SUCCESS,
FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES SILPAKORN UNIVERSITY

MISS Thidarat KHAMTHUMSAI : THE SELF-TECHNOLOGY TO SUCCESS OF THE
GRADUATION OF SILPAKORN UNIVERSITY STUDENTS DURING COVID-19 PANDEMIC

Thesis advisor : Lecturer Parinya Roonpho, Ph.D.

This research is conducted in the form of qualitative research through methodology of phenomenology. The objectives of this research are: 1) to use the self-technology to achieve educational success during Coronavirus Disease 2019 pandemic; 2) to find problems and obstacles of the use of the self-technology to achieve educational success during Coronavirus Disease 2019 pandemic (COVID-19) of students of Faculty of Management Science, Silpakorn University. Data were collected by using focus group, observation, and documentary research. There are 35 key informants. The results reveal that students create the self-technology to achieve educational success by applying self-discipline, self-adjustment, emotional flexibility, utilization of literacy, utilization of peer group, learning organization, divisions of time and responsibilities. Problems and obstacles of the use of self-technology of students are the problems on unfortunate circumstances, lack of educational aid, internet connection, self-adjustment to self-learning, reporting of assignments, examination, and addiction to mobile devices.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เสร็จสมบูรณ์ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจของผู้วิจัย โดยได้รับความเมตตาและกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ปริญญา หรฺนโพธิ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือในการค้นคว้าข้อมูล แก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาที่ทำวิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ผลักดันให้ผู้วิจัยตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมาบัดนี้ คอยติดตามและให้คำชี้แนะในการศึกษาและการวิจัยครั้งนี้ และศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เสียสละเวลาอันมีค่า ให้คำชี้แนะที่มีประโยชน์เป็นอย่างสูงต่องานวิจัย ส่งผลให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล การวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุทธะนันท์ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่อนุญาตให้ลาศึกษาต่อและสนับสนุนทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร และครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญยิ่งขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยและกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนเป็นอย่างดีเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้วางรากฐานการศึกษาแก่ผู้ศึกษาทุกคน และขอมอบความดีงามที่เกิดขึ้นให้แก่ส่วนรวมต่อไป

นางสาว ธิดารัตน์ คำทุมใส

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	4
4. ขั้นตอนของการศึกษา.....	5
5. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory).....	7
2. แนวคิดเทคโนโลยีแห่งตัวตน (self-Technology).....	14
3. แนวคิดความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (Resilience).....	21
4. บริบทการเรียนการสอนของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	28
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
1. การเลือกพื้นที่และผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	34
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	35

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	36
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
7. จริยธรรมในการวิจัย.....	37
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	38
1. การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา	38
2. ปัญหาและอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน	54
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
1. สรุปผลการวิจัย	63
2. อภิปรายผลการศึกษา.....	67
3. ข้อเสนอแนะ.....	68
รายการอ้างอิง.....	70
ภาคผนวก	75
ประวัติผู้เขียน.....	78

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....66

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยเข้าสู่ในศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา มีหลากหลายมิติ ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนและสังคม ก่อให้เกิดยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ผู้คนตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการเรียนรู้ และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มุ่งสู่ความก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจึงส่งผลในทางบวก ทำให้ประเทศสามารถเตรียมความพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประเทศพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ส่งผลต่อรูปแบบการเรียนสอนและกระบวนการในการพัฒนาคนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีและทันสมัยเหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2562)

จากแนวคิดและกระบวนการเปลี่ยนแปลงการศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะของคนที่ยั่งยืน เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยได้สรุปแนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า “Learning : The Treasure Within” หรือ “การเรียนรู้ : ขุมทรัพย์ในตน” ซึ่งมีสาระสำคัญตอนหนึ่งที่กล่าวถึง “สี่เสาหลักทางการศึกษา” เป็นหลักในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยการเรียนรู้ 4 แบบ ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ (Learning to do) การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to live together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be) (คณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21, 2560) ซึ่งแนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ถูกนำไปประยุกต์ใช้ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในประเทศไทยนั้นเน้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้บุคคลหรือสมาชิกในชุมชน สังคม เกิดการเรียนรู้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้องค์ความรู้ต่าง ๆ จนสามารถสร้างความรู้ ทักษะ มีระบบการจัดการความรู้ ระบบการเรียนรู้ที่ดี มีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกภาคส่วนในชุมชน สังคม

ทำให้เกิดพลังสร้างสรรค์ และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการเลือกและตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ และ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้ เป็นคนดี เก่ง มีคุณภาพ พร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา สำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีภายใต้ สังคมไทยที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาให้เป็นพลเมืองดีของชาติ นิยัรักการ เรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและ ในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มี ทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตาม ความถนัดของตนเอง (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ การอุดมศึกษาที่สอดคล้องและบูรณาการกันตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อเป็นกลไกและ กรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษา ซึ่งมีทิศทางการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายใน การสร้างคน มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และมี ทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับบทบาทมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการ ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเป็นฟันเฟืองสำคัญสำหรับการสร้างคน สร้างองค์ความรู้ และการสร้าง นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของประเทศผ่านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจกลุ่มมหาวิทยาลัย เปลี่ยนหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งจัดระบบและการบริหารจัดการ (สำนักงานสภา นโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562) ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้ความสำคัญกับการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งทางด้านความมั่นคง ด้านทรัพยากรมนุษย์ หรือแม้กระทั่ง สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของผู้คน

จากวิกฤตของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงเป็นวงกว้างอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มยืดเยื้อเป็นเวลายาวนาน ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและระบบการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถหยุดการพัฒนาและการเรียนรู้ของนักศึกษา กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) จึงออกประกาศมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโรคโควิด-19 เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในการดูแลนิสิต นักศึกษา และบุคลากรของสถาบันการศึกษา โดยให้หยุดการเรียนการสอนทุกรูปแบบและปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากปกติเป็นแบบออนไลน์โดยสมบูรณ์ทุกหลักสูตร ยกเลิกการฝึกงาน ปรับรูปแบบการสอบและการประเมินผล การเรียนแบบผสมผสานระหว่างรูปแบบตามปกติ (onsite) ร่วมกับการเรียนทางไกล (online) ได้ตามความพร้อม และสามารถจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบปกติ เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดดีขึ้น โดยต้องปฏิบัติตามมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563)

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ยึดหลักมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามประกาศของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยคณะวิชาได้กำหนดแนวปฏิบัติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 โดยงดการเรียนการสอนในห้องเรียนและปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน การสอบและประเมินผลเป็นรูปแบบออนไลน์ทั้งหมด และปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในสัดส่วนที่เหมาะสม เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายแล้ว สอดคล้องตามประกาศของมหาวิทยาลัยศิลปากร เกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2563 (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563) และฉบับต่อมาตามความเปลี่ยนแปลงของระดับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ซึ่งมีเนื้อหาที่ครอบคลุมการดำเนินงานของส่วนงาน การจัดการเรียนการสอน การใช้อาคารและสถานที่ การจัดกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมที่มีคนจำนวนมาก ในทุกวิทยาเขต (คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563)

จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้นักศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และการเรียนรูปแบบใหม่ นักศึกษาจำนวนมากประสบปัญหาในการเข้าเรียนเนื่องจากไม่สามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าว เนื่องจากความพร้อมทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว อาทิ อุปกรณ์การเรียนและสถานที่เรียนที่ไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บางรายไม่สามารถรับสภาพกับการเปลี่ยนแปลงและการเรียนแบบใหม่ได้ ทำให้นักศึกษาขาดเรียน ไม่สนใจเรียน แต่ในขณะเดียวกัน นักศึกษาบางรายสามารถปรับตัว

เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างดี นักศึกษามีความยืดหยุ่น ยอมรับและเข้าใจในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนตามรูปแบบที่สถานศึกษากำหนดได้อย่างสมบูรณ์ รวมถึงนักศึกษาบางรายมีวิธีและกระบวนการเรียนที่ตัวนักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเป็นอย่างดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีความสนใจที่จะศึกษา “การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” เพื่อให้ทราบถึงการปรับตัวของนักศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะนำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเสนอแนะ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา และปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันนักศึกษาในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิจัยเรื่อง “การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร” มุ่งศึกษาวิธีและกระบวนการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษา รวมทั้งความยืดหยุ่นในการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมและปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เมื่อต้องเจอกับวิกฤตของสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.2 ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย

3.2.1 นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.20 จำนวน 15 คน

3.2.2 อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 10 คน

3.2.3 เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานนักศึกษา จำนวน 10 คน

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของพื้นที่การศึกษา คือ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้อยู่ระหว่างเดือน กรกฎาคม 2565 ถึง เดือน เมษายน พ.ศ. 2566 และระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลอยู่ระหว่างเดือน ตุลาคม 2565 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

4. ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน (Technology of self) การยืดหยุ่น (Resilience) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาวิธีและกระบวนการสนทนากลุ่ม พร้อมสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus group) และพิจารณาความถูกต้องโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาให้ได้ข้อมูลและมีเนื้อหาที่เหมาะสม ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
4. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก
5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก
6. สรุปผล

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ประโยชน์ด้านวิชาการและ ประโยชน์ด้านการประยุกต์ใช้งาน ดังนี้

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ

ผู้วิจัยสนใจศึกษาประเด็นเรื่องการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาใน สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการปรากฏการณ์วิทยา ซึ่งผู้วิจัยศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจจากงานวิจัยนี้ และเมื่อนักวิจัยเข้าใจข้อมูลพื้นฐานแล้ว

จึงสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในแก่งานวิจัยของตนเอง หรือสามารถนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาวิจัยของตนเองได้

2. ประโยชน์ด้านการนำไปประยุกต์ใช้

ผู้สนใจงานวิจัยนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน นักศึกษา สามารถนำแนวทางและข้อเสนอแนะในงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของตนเองนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษา นอกเหนือจากเรื่องการศึกษาแล้ว งานวิจัยยังนำเสนอเรื่องความยืดหยุ่นซึ่งผู้สนใจงานวิจัยนี้สามารถนำไปปรับใช้กับเรื่องการเรียนรู้หรือการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อเตรียมพร้อมและปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงได้

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)
2. แนวคิดเทคโนโลยีแห่งตัวตน (self-Technology)
3. แนวคิดความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (Resilience)
4. บริบทการเรียนการสอนของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

1.1 ความหมายของการเรียนรู้

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาและให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายของการเรียนรู้ (Learning) คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งในด้านการรู้คิด รู้สึก หรือทักษะทางกลไกต่าง ๆ อย่างถาวร ซึ่งเกิดจากการฝึกอบรม การวางเงื่อนไข หรือการเลียนแบบ ทั้งนี้ไม่รวมถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากภาวะ สัญชาตญาณ ยา อุบัติเหตุ ตลอดจนความเมื่อยล้า ซึ่งสอดคล้องกับที่นักวิจัยและนักวิชาการทั้งชาวต่างชาติและชาวไทย ให้คำนิยามและความหมายไว้อย่างหลากหลายทั้งคล้ายและแตกต่างกัน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ได้ให้ความหมายของ “การเรียนรู้” ว่าเป็นการแบ่งปันความรู้ที่ได้จากการปรับปรุงแนวทางที่มีอยู่ให้ดีขึ้นทุก ๆ ครั้งหลังจากผ่านรอบของการถูกประเมิน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดด้วยการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อให้เกิดกระบวนการที่ดีในองค์กรและส่วนของราชการ

ชมสุภค ครุฑกะ (2562) ศึกษาหลักการเรียนรู้และอธิบายว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่บุคคลได้รับความรู้ และประสบการณ์มาแล้วครั้งหนึ่ง หรือหลาย ๆ ครั้ง จนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ นำไปสู่การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางสร้างสรรค์

โชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง, พิศมัย รัตนโรจน์สกุล และพาสนา จุฬรัตน์ (2562) อธิบายว่าการเรียนรู้ (Learning) เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและแบบแผนเพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลแห่งการเรียนรู้ ด้วยการสร้างประสบการณ์เมื่อบุคคลเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อม การฝึกหัด และการทดลองถูกผิด มีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) พุทธิปัญญานิยม

(Constructivism หรือ Cognitive theory) ซึ่งเน้นที่องค์ประกอบด้านการสร้างความคิด (Conceptual aspects) มากกว่าองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral aspects) ซึ่งนักจิตวิทยา กลุ่มนี้ อธิบายว่าการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการทำงานของสมอง เพื่อให้เกิดความรู้ จดจำความรู้ และ นำความรู้นั้นไปใช้แก้ปัญหา โดยมุ่งความสนใจไปที่ กระบวนการภายในสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรับรู้ (Perception) การจัดระเบียบความรู้ (Reorganization) การเก็บสาระความรู้ (Stored) และการนำสาระความรู้ที่เก็บไว้มาใช้ได้ (Retrieval) 2) สังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social cognitive learning theory) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกัน พฤติกรรมส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) และตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่มีชีวิต เท่านั้น แต่อาจจะเป็นสัญลักษณ์ เช่น ภาพยนตร์ หรืออาจจะเป็นรูปภาพ การ์ตูนหนังสือก็ได้ 3) พฤติกรรมนิยม (Behavioral theory) เป็นเรื่องของรางวัลเงื่อนไขแบบโอเปอเรนต์ (Operant conditioning) เพื่อหล่อเลี้ยงพฤติกรรมที่คาดหวังให้คงอยู่ด้วย แรงเสริมบวก (Positive reinforcement) หมายถึง คำพูดหรือสภาพการณ์ที่จะช่วยให้พฤติกรรมโอเปอเรนต์ที่คาดหวังเกิดขึ้น อีก หรือสิ่งที่น่าจะเพิ่มความน่าจะเป็นไปได้ของการเกิดพฤติกรรม

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2559) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่คนเราเคยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้ง การเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน

อชรา เอิบสุขศิริ (2556) แสดงความคิดเห็นในการศึกษาของนักจิตวิทยาที่ให้ความหมาย การเรียนรู้ว่า คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน แต่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์มิได้เป็นการเรียนรู้เสมอไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวในช่วงระยะหนึ่งซึ่งเกิดจากการมีสิ่งเร้ามากระตุ้น

ดวงพร หวานเย็น (2556) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมความคิด สามารถเรียนได้จากการได้ยิน การสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ได้จากการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ด้วย ประสบการณ์ที่มีอยู่แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน

ประดินันท์ อุปรมัย (2540) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงของบุคคลที่เป็นผล จากการได้รับประสบการณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต้องเผชิญกับสถานการณ์เดิมที่แตกต่างไป

ซึ่งประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นทั้งประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดที่เกิดจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน และการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยการค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งนั้นอยู่ในความสนใจและความต้องการของตนเอง เช่น การฟัง การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การปฏิบัติ เป็นต้น

1.2 องค์ประกอบและสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้

1.2.1 องค์ประกอบการเรียนรู้

รักตระกูล ใจเพียร (2559) ศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ของ ดอลลาร์ด และ มิลเลอร์ ที่เสนอองค์ประกอบการเรียนรู้ที่สำคัญ 4 ประการ

1. แรงขับ (Drive) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เป็นความพร้อมที่จะเรียนรู้ของบุคคล ทั้งสมอง ระบบประสาท และกล้ามเนื้อ แรงขับและความพร้อมเหล่านี้จะก่อให้เกิดปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมที่จะชักนำไปสู่การเรียนรู้

2. สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้บุคคลมีปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมตอบสนองออกมาในสภาพการเรียนการสอน สิ่งเร้าจะหมายถึง ครู กิจกรรมการสอน และอุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้

3. การตอบสนอง (Response) เป็นปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ทั้งส่วนที่สังเกตเห็นได้ชัด เช่น การเคลื่อนไหว ท่าทาง คำพูด การคิด การรับรู้ ความสนใจ และความรู้สึก เป็นต้น

4. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นการให้สิ่งที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอันมีผลในการเพิ่มพลังให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น การเสริมแรงมีทั้งทางบวกและทางลบซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอันมาก

1.2.2 สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแนวคิดของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

พัชรภรณ์ โพธิสัย (2558) อธิบายความหมายของของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ว่าเป็นลักษณะหรือสภาพที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกด้าน เป็นสิ่งที่มีอยู่ตาม

ธรรมชาติหรือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยรอบทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีอิทธิพลและผลกระทบต่อ การเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม

วิจิต เทพประสิทธิ์ (2558) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ว่าเป็น สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อผู้เรียนในการเรียนรู้

วนิดา ปุณฺณพิตตา (2561) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นสิ่งรอบ ๆ ตัวที่มี ผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยที่มนุษย์สามารถนำเอาหลักการดังกล่าวแปลง ไปสู่การปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในระดับหรือประเภทนั้น ๆ

วีชานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ (2563) ได้สรุปความหมายของ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ คือ สิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ทั้งที่มีอยู่ตาม ธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ทั้งอาคารสถานที่ ตลอดจนบรรยากาศทางการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อ การเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมมีอิทธิพลต่อผู้เรียนที่ได้เรียนรู้นั่นเอง

สิวราช อินตะวิชัย (2563) สรุปความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ไว้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ คือ สภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่รอบตัว มีทั้งที่เป็นรูปธรรม สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ รวมถึงสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่ อาคาร อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่ ธรรมชาติสร้างขึ้น เช่น ต้นไม้ สภาพภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมหรือสภาพแวดล้อม ทางจิตวิทยา คือ บรรยากาศโดยรอบ ความสัมพันธ์ของบุคคลความรู้ ความคิด เจตคติ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นหลักการวิธีการหรือกระบวนการในการจัดสภาพแวดล้อม และ การสร้างบรรยากาศในด้านต่าง ๆ ที่ส่งเสริมกระบวนการทางความคิด ให้เกิดความคิดอย่าง สร้างสรรค์ รวมถึงสื่อต่าง ๆ ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้

จากความหมายที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเชิงบวก มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ผู้เรียนตั้งเป้าหมายไว้

1.3 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สุชีรา วิบูลย์สุข (2560) แสดงความเห็นไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนที่ไม่ต้องการรอรับความรู้จากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว เป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ได้ตามความต้องการ รวมทั้งมีอิสระด้วยรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้เชี่ยวชาญ หรือการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงมีลักษณะเด่นในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้เป็นอย่างมาก

ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นจะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น เรียนได้ดีขึ้น เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้เพราะสามารถเรียนรู้ได้ตามรูปแบบที่ตนเองถนัด และที่สำคัญที่สุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะพัฒนาบุคคลให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ ถึงแม้จะสำเร็จการศึกษาจากในระบบโรงเรียนก็ยังสามารถแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน ช่วยให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2552) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ตนเองสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่ม โดยเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนหรือผู้รู้ก็ได้ โดยได้สรุปเป็น 2 แนวทาง คือ การเรียนรู้ในลักษณะเป็นรายบุคคล และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ดังนี้

1. การเรียนด้วยการนำตนเองเป็นรายบุคคล หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนมีความริเริ่มในการเรียนรู้โดยการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ของตนเอง วางแผนการเรียนรู้ แสวงหาวิธีเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

2. การเรียนด้วยการนำตนเองเป็นกลุ่ม เป็นแนวคิดที่ขยายขอบเขตเป็นการเรียนรู้จากรายบุคคลออกมาเป็นกลุ่ม โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มด้วยตนเองตามความสนใจ กำหนดเป้าหมาย วางแผนในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มระหว่างเพื่อน ครูผู้สอนหรือบุคคลอื่นๆ ก็ได้

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เกิดขึ้นจากการเริ่มต้นของผู้เรียนเองเป็นสำคัญ (Learner's Initiative) โดยกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการนำตนเอง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. การบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง วางแผนการเรียน เรียนตามแผนที่วางไว้ และประเมินผลการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. การตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดว่าต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องใด ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

3. การควบคุมตนเองในการเรียนรู้ให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ทักษะและประสบการณ์ต่างๆ

วิภาวรรณ สุขสถิตย์ (2550) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed Learning) เป็นกระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยผู้เรียนเริ่มวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง และเมื่อตัดสินใจว่าจะเรียนรู้ในสิ่งใด ก็จะกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ วิธีการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งจัดการเรื่องของเวลา สถานที่ที่ใช้ในการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายและนำไปสู่

ความสำเร็จ ตลอดจนสามารถตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองได้

สุนันทา วรรณสินธ์ เบล และพยุ่งศักดิ์ แก่นจันทร์ (2561) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบนำตัวเอง (Self-Directed Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่บทบาทสำคัญจะอยู่ที่ตัวของผู้เรียนในการเรียนกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ตัวของผู้เรียนมีสิทธิ์ที่จะตัดสินใจในระหว่างที่ตนเรียนรู้อะไร มีการแสวงหาข้อมูลในการเรียนรู้อย่างอิสระ รับผิดชอบการกระทำและการตัดสินใจในของตัวเองว่า ข้อมูลที่ได้มาเพียงพอหรือไม่ ผู้เรียนจะจัดกระบวนการเรียนรู้ของตัวเองและสร้างความมั่นใจให้ตนเอง ในฐานะผู้เรียนเชิงรุก เมื่อตัวเองอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ได้รับผิดชอบ สำหรับผู้เรียนที่อายุน้อย ๆ ยิ่งควรได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น เครื่องมือ ทักษะการประเมินความรู้ของตนเอง ทักษะการกำกับตนเอง ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อให้ตนบรรลุเป้าหมาย

จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังกล่าว จะเห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งตัวผู้เรียนจะสามารถจัดการสร้างกระบวนการที่ดีได้ควรได้รับการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม เครื่องมือ ประกอบกับทักษะต่าง ๆ กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม โดยสามารถเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ก็ได้ ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง วางแผนการเรียนรู้แล้วลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนตัดสินใจหาความรู้ตามความต้องการ มีอิสระในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ตนเองถนัด และไม่ต้องการรอรับความรู้จากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างมาก

1.4 ทักษะการเรียนรู้ที่ดี

สวรรยา ธรรมอภิพล และนรินทร์ สังข์รักษา (2563) ศึกษาทักษะการเรียนรู้ที่ดี ประกอบด้วย 7 ทักษะ ได้แก่

1. ทักษะการสัมผัส (Sensing Skill) หมายถึง การฝึกความเป็นผู้ไวต่อการสัมผัส รู้ไม่ว่าจะโดยประสาทสัมผัสใดก็ตาม ทันทีที่สัมผัสต้องมุ่งความสนใจในสิ่งนั้นทันที เรียกว่า เป็นความรวดเร็วในการรับรู้และการรับรู้นี้ควรให้ได้รับรู้เรื่อง หรือสัมผัสด้วยอวัยวะสัมผัสหลาย ๆ อย่างเท่าที่จะทำได้

2. ทักษะการรับรู้ (Perceiving Skill) หมายถึง การฝึกการรับรู้จากสิ่งภายนอกให้ได้ อย่างรวดเร็วและไว

3. ทักษะการสังเกต (Observing Skill) เป็นการฝึกความเป็นคนช่างสังเกต จดจำ คือ รับรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน
4. ทักษะการจำ (Memorizing Skill) สิ่งที่มากระทบประสาทสัมผัสแล้วต้องพยายามจำให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยเทคนิควิธีการจำใด ๆ ก็ตาม
5. ทักษะการเปรียบเทียบ (Comparing Skill) เพื่อให้เกิดการสังเกตและจำ ประสิทธิภาพการเปรียบเทียบจะทำให้เห็นความเหมือนหรือความแตกต่าง ความคล้ายคลึงทำให้รับรู้ และเรียนรู้ได้ละเอียด บางคนอาจเรียกทักษะขั้นนี้ว่า ทักษะการวิเคราะห์ (Analyzing Skill)
6. ทักษะการเชื่อมโยงหรือผสมผสาน (Connecting Skill or Comprehensive Skill) สิ่งที่ได้รับรู้และเรียนรู้มีสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้เคยรับรู้หรือเรียนรู้มาแล้วบ้าง ทำการเชื่อมโยง สิ่งใหม่กับสิ่งที่เป็นความรู้ที่แตกต่างจะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และสามารถทำให้เกิดความรู้ใหม่ได้ด้วย ถือเป็นความฉลาดของคน บางคนเรียกขั้นนี้ว่า ทักษะการสังเคราะห์ (Synthesizing Skill)
7. ทักษะการสร้างสัณฐานหรือความคิดรวบยอด (Conception -forming Skill) หมายถึง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่กล่าวมา โดยเฉพาะในทักษะการเชื่อมโยง ผสมผสานสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน อย่างมีเหตุผลสัมพันธ์กับความรู้อย่างเข้าใจลึกซึ้งที่มีอยู่ จะทำให้เกิดความเข้าใจสิ่งใหม่ๆ ได้ได้อย่างแท้จริง (True Understanding) จนเกิดการผลึกความเข้าใจสุดท้าย คือความคิดรวบยอดนี้ขึ้นและดำรงอยู่ในตัวตน หรือเสมือนการสร้างแผนที่ความคิด

ผู้วิจัยสรุปว่า การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดซึ่งเกิดจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน และการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยการค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง อาจจะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและไม่ต้องการรอรับความรู้จากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว หรือการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนหรือจากผู้รู้ ซึ่งการเรียนรู้สิ่งนั้นอยู่ในความสนใจและความต้องการของตนเอง เช่น การฟัง การการอ่าน การใช้เทคโนโลยี การปฏิบัติ เป็นต้น และเป็นการตัดสินใจเรียนรู้ด้วยในรูปแบบหรือกิจกรรมที่ตัวเองสนใจและถนัด โดยการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดจากสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ไปใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย

2. แนวคิดเทคโนโลยีแห่งตัวตน (self-Technology)

2.1 ความหมายของเทคโนโลยีของตัวตน (Technologies of the Self)

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาและนิยามความหมายของเทคโนโลยีแห่งตัวตนไปในทิศทางเดียวกัน ดังเช่น

ฐิตินันท์ บ. คอมนอน (2560) ได้อธิบายความหมายเทคโนโลยีของตัวตนไว้ว่า ตัวตน (Self) ของมนุษย์และการรับรู้ตัวตนของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีการพัฒนาตลอดชีวิต ในวัยแรกเกิดและวัยแบเบาะนั้น เด็กทารกจะยังไม่สามารถแยกตัวตนของเขาออกจากสิ่งแวดล้อมได้ทารกจะยังไม่มีความรู้สึกของตัวตน (Self) ของตนเอง แต่จะยึดตัวเองไว้กับมารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูตน ทารกยังไม่รู้จักแม้แต่ร่างกายของตนเอง ดังเราจะเคยพบว่า เด็กทารกตกใจกลัวเสียงร้องของตัวเอง หรือเอามือไปจิกขยำผมนตนเองจนเจ็บและร้องไห้เพราะไม่รู้ว่าสิ่งที่ตนขย่ำอยู่นั้นเป็นผมของตนเอง เป็นต้น จนเติบโตขึ้นตามวัยจากทารกกลายเป็นเด็ก ช่วงเวลาแห่งพัฒนาการจะทำให้เด็กเริ่มเข้าใจว่า ตนเองคือ มนุษย์หนึ่งคนที่มีตัวตน (Self) รวมทั้งกระบวนการรับรู้และเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive) จะทำให้เด็กสามารถแยกแยะตนเองออกจากตัวตน (Self) ของมารดาหรือผู้เลี้ยงดูและเห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่กว้างใหญ่ขึ้น พัฒนาการในการเรียนรู้และรู้จักตนเองนี้จะเกิดขึ้นผ่านการขัดเกลาทางสังคมตลอดช่วงเวลาของการเติบโต โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นจะถือว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญของมนุษย์ในการสำรวจตัวตน (Self) และ การสร้างอัตลักษณ์ (Identity) ของตนเอง

อย่างไรก็ตาม อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่อยู่คงที่ (Fixed-entity) แต่หากเปลี่ยนแปลงตามบริบท และเวลาที่เปลี่ยนไป อัตลักษณ์ (Identity) คือ สิ่งที่ได้รับการสร้างและพัฒนาตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ช่วงเวลา ในการเติบโตของมนุษย์หนึ่งคนจากวัยทารกสู่วัยเด็ก จนถึงวัยรุ่นสู่วัยผู้ใหญ่ การสร้างความเป็นตัวตน และอัตลักษณ์มีความเป็นพลวัตร โดยจะเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับความสามารถในการรับรู้และการสร้างความสัมพันธ์กับสังคม ก่อนการเรียนรู้ผ่านภาษา ความเป็นตัวตนของมนุษย์จะเป็นการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสและความเคลื่อนไหวเท่านั้น จนเมื่อทักษะทางด้านภาษาของมนุษย์ได้รับการพัฒนา จึงจะเริ่มแยก ตัวตนออกมาและรับรู้ตนเองในฐานะมนุษย์ที่มีตัวตนแตกต่างจากคนอื่น โดยช่วงเวลาดังกล่าวมนุษย์จะเริ่มรับรู้ทดสอบและสร้างอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นมา

พูนเพิ่ม เสรีวิชัยสวัสดิ์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2559) อธิบายถึงความหมายของอัตลักษณ์ว่าเป็นลักษณะร่วมกันที่ช่วยเสริมสร้างการเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หากสังคมมีความแตกต่างทางอัตลักษณ์อย่างมากจะเกิดความขัดแย้งทางอัตลักษณ์เกิดขึ้น นำไปสู่ความรุนแรง ซึ่งบางที่นำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เพราะถือว่าเผ่าพันธุ์ของตนมีความเป็นอารยะมากกว่าแม้แต่ในปัจจุบันนี้ความขัดแย้งเกิดขึ้นในทุกมุมโลก

ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน และพนมพร จันทรปัญญา (2558) ให้ความหมายของอัตลักษณ์คือ ลักษณะเฉพาะ หรือลักษณะที่เหมือนกันของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่สามารถบ่งบอกความ

แตกต่างและสร้างความจดจำได้ ซึ่งเป็นผลจากการยอมรับและเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ อัตลักษณ์บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับมิติภายในของบุคคลที่รู้จักและรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และอัตลักษณ์ทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล ทั้งนี้บุคคลจะนิยามและแสดงตนเองจากอารมณ์ ความรู้สึกภายในของตนเอง และจากความคาดหวังของสังคม ดังนั้น อัตลักษณ์บุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคมจึงมีความเชื่อมโยงและส่งผลซึ่งกันและกัน

สุจรรยา โชติช่วง (2554) กล่าวถึงอัตลักษณ์ไว้ว่า อัตลักษณ์คือคุณสมบัติของบุคคลหรือสิ่งของที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตน เป็นสำนึกที่บุคคลรับรู้ และรู้ว่าตัวเขาคือใคร มีลักษณะเป็นอย่างไร มีวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ แบบแผนพฤติกรรม และลักษณะนิสัยอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่น กลุ่มอื่น สิ่งอื่นอย่างไร บุคคลอาจมีอัตลักษณ์หลาย ๆ อย่างในตัวตนก็ได้ การจะรับรู้ว่ามีอัตลักษณ์อย่างไรพิจารณาจากการแสดงออกผ่านทางตัวแทนความมีตัวตนในรูปของสถานะของ บุคคล เพศ สภาพ ตำแหน่ง หน้าที่ บทบาททางสังคม ซึ่งเรียกสิ่งเหล่านี้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของปัจเจก หรืออัตลักษณ์ส่วนบุคคล ส่วนการแสดงออกผ่านสัญลักษณ์อะไรบางอย่างที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจร่วมกันและการแสดงออกทางพิธีกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ และปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นส่วนที่เรียกว่า “อัตลักษณ์ทางสังคม” หรือ “อัตลักษณ์ที่คนในสังคมมีส่วนร่วมกัน”

ฤดี นิยมรัตน์ (2554) ศึกษาทฤษฎีของ McCall เกี่ยวกับ “อัตลักษณ์” ว่าเป็นลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในตัวบุคคล หรือชนชาติใดชนชาติหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้นรู้ตัวว่า เขาเป็นบุคคลเป็นตัวเขาเองแตกต่างจากคนอื่น และทำให้คนอื่นรู้จักว่าเป็นใครอัตลักษณ์ของตนเองจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องรักษาบุคคลแต่ละคนให้มีความเป็นตัวตนของตนเองโดยแท้จริง

ณัฐพัชร์ อภิรุ้งเรืองสกุล และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) กล่าวว่า จากฐานแนวคิด “เทคโนโลยีแห่งตัวตน” ของ มิเชล ฟุโก ทำให้เชื่อว่าสำหรับการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับมนุษย์จะช่วยให้สามารถสร้างตัวตนของตนเองเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จหรือแนวทางที่ตัวบุคคลได้ดำเนินการตัดสินใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยตนเองนั้นผ่านการบอกเล่าต่าง ๆ ของแต่ละคนแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันออก ดังนั้นแล้วการจะมองความเป็นตัวตนของตัวเราก็คงจะไม่ได้ไปสอดคล้องกับการเป็นตัวตนของผู้อื่นเช่นกัน

จากความหมายที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เทคโนโลยีแห่งตัวตนคือ ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในตัวบุคคลหรือลักษณะเฉพาะของตัวตนอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ถูกสร้างผ่านเทคนิคและการปฏิบัติของตนเอง เป็นแนวทางที่ตัวบุคคลดำเนินการตัดสินใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยตนเองและใช้เป็นเครื่องมือสร้างตัวตนของตนเองเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จ

2.2 คุณลักษณะของเทคโนโลยีแห่งตัวตน

เทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นอัตลักษณ์ของบุคคลนั้น ๆ ที่ทำให้บุคคลรับรู้ตัวตนของตนเองอย่างถูกต้องสอดคล้องตามความเป็นจริง และทำให้ผู้อื่นรู้จักว่าเป็นใคร ซึ่งคุณลักษณะของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนั้นอัตลักษณ์ของตนเองจึงมีความสำคัญซึ่งมีคุณลักษณะตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 ความฉลาด

นิตา ลี้มสุวรรณ (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาแนวคิดของ Howard Gardner ที่เชื่อว่าความฉลาดของคนมีหลายด้าน ซึ่งต่างจากความเชื่อทั่วไปที่มักจะมองว่าคนที่ฉลาด คือ คนที่เรียนเก่ง พูดเก่ง มีเหตุผลหรือคิดเลขข้อที่ยาก ๆ ได้ เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligence) ความฉลาดมี 8 ด้าน ได้แก่

1) ด้านภาษา หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจและเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ผู้ที่มีความสามารถด้านนี้เหมาะที่จะทำงานด้านสิ่งพิมพ์ กวี ภาษาศาสตร์ พิธีกร เป็นต้น

2) ด้านการใช้ตรรกะและการคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการคิดเป็นเหตุเป็นผลและคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ใช้การคาดการณ์และตั้งสมมติฐานต่าง ๆ ได้ดี ผู้ที่มีความฉลาดด้านนี้เหมาะที่จะทำงานด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ นักทดลองวิจัย วิศวกรรมศาสตร์ นักบัญชี เป็นต้น

3) ด้านธรรมชาติ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจปรากฏการณ์และรู้จักธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง เช่น ถ้าปลูกต้นไม้ก็จะรู้ว่าต้องปลูกต้องดูแลอย่างไร ต้นไหนชอบน้ำชอบแสงอย่างไร ผู้ที่มีความฉลาดด้านนี้เหมาะที่จะทำงานด้านวิทยาศาสตร์ ชีววิทยา เกษตรกรรม ธรณีวิทยา หรือ ทำงานเกี่ยวกับสัตว์ หรือ การอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นต้น

4) ด้านการเข้าใจตนเอง มีความสามารถในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ตนเองตามความเป็นจริง รู้ถึงจุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง สำหรับผู้ที่มีความสามารถด้านนี้โดดเด่น มักจะเป็นนักคิดหรือนักปรัชญา

5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น รู้และคาดเดาอารมณ์ ความคิดของผู้อื่น ทำให้ปฏิสัมพันธ์และเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เหมาะกับการทำงานด้านการนำเที่ยว การทูต พนักงานขายของ พนักงานต้อนรับ นักการเมือง

6) ด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไวและควบคุมการเคลื่อนไหวได้เป็นอย่างดี ถ้าเห็นท่าทางอะไรก็ทำตามได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง เหมาะที่จะทำงานเป็นนักเต้นรำ dancer นักกีฬา

7) ด้านดนตรี หมายถึง ความสามารถในการจับระดับเสียงดนตรี จับจังหวะและจดจำได้อย่างแม่นยำ จนทำให้สามารถร้องหรือเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ผู้ที่มีความสามารถด้านนี้เหมาะจะเป็นนักดนตรี นักร้อง นักประพันธ์เพลง

8) ด้านมิติสัมพันธ์ มีความสามารถในการจับรูปภาพ รูปทรง รับรู้ทิศทางตำแหน่งได้ดี เหมาะที่จะทำงานด้านสถาปนิก วิศวกรรม วาดรูป ออกแบบหรือช่างภาพ

ในขณะที่ สุภาพรธรรม ศรีสุข (2563) ศึกษาแนวคิดของเรย์มอนด์ แคตเทล (Raymond Cattell) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ-อเมริกัน ซึ่งเป็นผู้คิดค้นทฤษฎีทางจิตวิทยา โดยอธิบายความฉลาด 2 แบบ คือ

1) ความฉลาดอันเกิดจากการฝึกฝนและประสบการณ์ หรือ พรแสวง (Crystallized Intelligence)

ความฉลาดที่ติดตัวมาแต่เกิด เป็นความฉลาดที่ไม่ต้องอาศัยประสบการณ์จากในอดีต แต่เป็นความฉลาดที่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดนั่นเอง ความฉลาดประเภทนี้จะช่วยให้เราสามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ ทำให้เรามีความสามารถในการมองปัญหา และเห็นถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน คนที่มีความฉลาดประเภทนี้มาก ๆ จะสามารถพลิกแพลงแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบเจอได้ เข้าใจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนได้เป็นอย่างดี นำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากสิ่งที่มองเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ Fluid Reasoning หรือการให้เหตุผลที่ลื่นไหลรองรับเรื่องราวเหล่านั้นได้อย่างชาญฉลาด โดยอาศัยความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางการเข้าสังคมเข้ามาช่วยเสริม

2) ความฉลาดอันติดตัวมาแต่กำเนิด หรือ พรสวรรค์ (Fluid Intelligence)

ความฉลาดแบบตถกผลึก เป็นความฉลาดที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และเก็บเกี่ยวประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต รวมไปถึงเป็นผลผลิตจากการคิดวิเคราะห์โดยใช้ความฉลาดที่ติดตัวมาแต่เกิด (Fluid Intelligence) มาประมวลผลด้วยนั่นเอง เมื่อเราผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ และผ่านการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีที่หลากหลาย จนทำให้เราเรียนรู้ผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเราแล้ว จะส่งผลให้เราตถกผลึกทางความคิด ทำให้เรามีความรู้ที่กว้างขึ้น ลุ่มลึกมากขึ้นนั่นเอง

จากการศึกษาความหมายของความฉลาด ผู้วิจัยสรุปว่า ความฉลาดเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่ในตนเองที่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ ความฉลาดไม่ใช่เพียงเรื่องของการใช้สติปัญญาแต่เป็นสิ่งที่ตนเองจะต้องค้นหาและเรียนรู้ว่าตนเองฉลาดในเรื่องใด การพัฒนาความฉลาดของตนเองได้ดี คือ การทำในสิ่งที่ถนัดให้ดียิ่งขึ้น ฝึกฝนเป็นประจำ จะทำให้ความฉลาดของตนเองที่มีในด้านใดด้านหนึ่งโดดเด่นและประสบความสำเร็จได้อย่างแน่นอน

2.2.2 ความมีวินัยในตนเอง

เบญญาภา หลวงราช (2560) ให้ความหมาย วินัยในตนเอง คือ ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือความต้องการที่ตั้งใจไว้ โดยการควบคุมนั้นเกิดแรงกระตุ้นจากภายใน และพฤติกรรมที่แสดงออกมา ต้องอยู่ในกฎและระเบียบของสังคม

วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์ (2560) ศึกษาความหมายของความมีวินัยในตนเอง คือ ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือบังคับพฤติกรรมของตนเอง ให้เชื่อฟังและประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนอันดั่งต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับ โดยตนเองมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

ยาใจ เดชจันทร์ (2556) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การรู้จักควบคุมตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่บุคคลหรือสังคม กำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกันและเมื่อปฏิบัติร่วมกันแล้วจะนำมาซึ่งความสันติสุขของสังคมโดยรวม โดยไม่ต้องมีการควบคุมจากภายนอก

บุญชม ศรีสะอาด (2560) อธิบายไว้ว่า วินัยในตนเอง เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนให้ประพฤติ ปฏิบัติในทางที่พึงปรารถนาตามความต้องการของตนเองตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระเบียบของโรงเรียน ของชุมชน ตามหลักศีลธรรม เป็นต้น โดยที่ไม่ได้ปฏิบัติเพราะได้รับคำสั่งจากคนอื่น ซึ่งนอกเหนือจากจะกระทำในสิ่งที่เหมาะสมแล้วยังยับยั้งการกระทำที่ไม่เหมาะสมด้วย

กิตติพงษ์ ทองดีเลิศ (2552) กล่าวว่าความมีวินัยในตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากเดือดร้อนต่อตนเองและบุคคลอื่นในอนาคต

ผู้วิจัยสรุปความหมาย วินัยในตนเอง คือ คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองให้กระทำในสิ่งที่เหมาะสมตามความต้องการของตน และยับยั้งการกระทำที่ไม่เหมาะสม โดยมีได้เกิดจากการถูกบังคับจากอำนาจภายนอก แต่เกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นภายในของตนเอง อันเป็นเป็นผลมาจากการเกิดการเรียนรู้ว่าเป็นค่านิยมที่ดีซึ่งสอดคล้องตามกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของสังคม และไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากเดือดร้อนต่อตนเองและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น แม้ว่าจะมีสิ่งเร้าจากปัจจัยภายนอกและภายใน ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างที่ตนหวังไว้

2.2.3 ความขยันหมั่นเพียร

ราชบัณฑิตสภา (2556) ให้ความหมายคำว่า ความเพียร คือ ความบากบั่น ความกล้าแข็ง พยายามจนกว่าจะสำเร็จด้วยความบากบั่น และคำว่า หมั่น ขยัน คือ การกระทำหรือ ประพฤติบ่อย ๆ อย่างเป็นปรกติสม่ำเสมอ

อลงกรณ์ อัครโสวรรณ (2565) กล่าวว่าความขยันหมั่นเพียรของแต่ละบุคคลนั้น ย่อมมีหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเจตคติต่อการเรียนที่เป็นความคิด ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่อการให้ความสำคัญของการเรียน การเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียน

สุริย์พร ถาวรล้ำเลิศ (2555) ให้ความหมายของความขยันหมั่นเพียร คือ การปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความกระตือรือร้น ตั้งใจ เต็มใจ มุ่งมั่น พยายาม ไม่ย่อท้อ และสม่ำเสมอ เพื่อใฝ่หาสิ่งที่ทำประสบความสำเร็จ

ณชนก มณเฑียร (2556) อธิบายความหมายว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอ ความมุ่งมั่น อดทน เอาใจจริงเอาใจกับการทำงานเพื่อใฝ่หาความสำเร็จลงทำงานด้วยความตั้งใจ จิตใจจดจ่อ ทำงานอย่างเต็มที่ ทำงานเต็มเวลางานไม่หลบหลีกหนีกงานที่กำลังทำ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถบริหารเวลาและทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้

ชนิสรา ศิลาณุกิจ (2550) ได้ศึกษาและสรุปไว้ว่า ความขยันหมั่นเพียร คือ ความมานะ บากบั่น ไม่ย่อท้อประกอบความดี เอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ

จากความหมายที่นักวิชาการให้ความหมายไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามในการทำงานหรือทำหน้าที่ของตนเองอย่างแข็งขัน ด้วยความกระตือรือร้น มุ่งมั่นเอาใจใส่อย่างจริงจัง ไม่ท้อแท้ต่อความยากลำบาก สามารถบริหารเวลาและทำงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้และลุล่วงทันเวลา

2.2.4 ความรับผิดชอบ

ศิริลักษณ์ ยานกุลวงศ์ (2557) ให้ความหมายว่าความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรม หรือการปฏิบัติที่มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำนั้น และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ศิริลักษณ์ ยานกุลวงศ์ (2557) กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อการศึกษาล่าเรียน หมายถึง การที่นักศึกษาเรียนจนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เขาห้องเรียน และสงงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลา เมื่อมีปัญหา หรือไม่เข้าใจ บทเรียนพยายามศึกษาคนควา ชักถามอาจารย์ให้เข้าใจเมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าผิด แล้วยอมแก้ไข ปรับปรุงใหญ่ถูกต้อง

สารณี ศุระสรรงค์ (2557) แสดงความคิดเห็นว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากครูผู้สอน โดยมีความรับผิดชอบต่อการศึกษาล่าเรียน เข้าห้องเรียน ขยัน อดทน ทำงานด้วยความตั้งใจ ให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด

อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ (2554) กล่าวว่าความรับผิดชอบ หมายถึง ความพอใจ ความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ได้ออกไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุผลสำเร็จลงไปได้ด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในทางที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจยอมรับผลของการกระทำด้วยความเต็มใจ ไม่ปดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น

ผลย์สุพันธ์พัชร มุ่งไผ่ดี (2553) ศึกษาและสรุปว่าความรับผิดชอบ คือ มีความขยันหมั่นเพียร กระทำหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่จนประสบความสำเร็จ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ไม่ว่าจะเป็นส่วนส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2547) อธิบายว่าความรับผิดชอบด้านการเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน และวางแผนการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ เข้าห้องเรียนตรงตามเวลา มีความพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และสงงานตามที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด

กรมวิชาการ (2542) ได้ให้ความหมาย ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพากเพียรพยายาม ความผูกพัน ความละเอียดรอบคอบ ไม่หลีกเลี่ยง ตรงต่อเวลาและยอมรับผลของการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งด้านผลดีและผลเสีย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จต่อความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยสรุปความหมาย ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เพียรพยายาม ตรงต่อเวลา ละเอียดรอบคอบ เอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งใจและยอมรับในผลการกระทำนั้นของตนเอง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับตัวตนและอัตลักษณ์ข้างต้น ทำให้เห็นว่าคุณลักษณะของเทคโนโลยีแห่งตัวตน คือลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือลักษณะเฉพาะของตัวตนที่ถูกสร้างผ่านเทคนิคและการปฏิบัติผ่านการรับรู้ตัวตนของมนุษย์ที่มีตัวตนมาตั้งแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การฝึกฝน เป็นสิ่งที่มีการพัฒนาตลอดชีวิต ซึ่งเทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น ไม่ว่าจะเป็ยคุณลักษณะทางด้านฉลาด ความมีวินัยในตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ การวางแผนชีวิต รวมถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้น แนวความคิดดังกล่าวจะเป็นแรงผลักดันในการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของบุคคลที่เกิดขึ้นภายในตัว ซึ่งเป็นพลังอำนาจภายในของตนเองที่จะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลสามารถเรียนรู้และประสบความสำเร็จตามที่ตั้งมุ่งหวัง

ผู้วิจัยนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดลักษณะของพฤติกรรม และวิเคราะห์การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา และปัญหาในการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19)

3. แนวคิดความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (Resilience)

3.1 ความหมายของความยืดหยุ่นทางอารมณ์

กรมสุขภาพจิต (2563) ได้ให้ความหมาย ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ หมายถึงความสามารถในการกลับคืนสภาพเดิม คำว่า “Resilience” ยังไม่มีการกำหนดเป็นคำในภาษาไทยที่แน่นอน จึงมีผู้ใช้ในภาษาไทยหลากหลาย เช่น ความสามารถในการฟื้นพลังความเข้มแข็งทางจิตใจ ความหยุ่นตัวทางอารมณ์และจิตใจ ความยืดหยุ่น เป็นต้น แต่สิ่งสำคัญ คือความหมายของ resilience ที่เป็นกระบวนการปรับตัวและฟื้นตัวเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ยากลำบากหรือวิกฤตได้สำเร็จ แสดงให้เห็นถึงการเอาชนะปัญหาอุปสรรคของชีวิตโดยใช้พลังสุขภาพจิตที่ดีที่เข้มแข็ง ความยืดหยุ่นทางอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลมีความอดทนต่อความยากลำบากทั้งปวง ในช่วงที่กำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติของชีวิต ทั้งช่วยสร้างกำลังใจให้ลุกขึ้นสู้และลงมือแก้ไขปัญหา

เจนจิรา เกียรติธนะบำรุง และสุนทร ศักดิ์ศรี (2561) กล่าวว่าไว้ว่าความยืดหยุ่นทางอารมณ์ คือ ความสามารถทางอารมณ์และจิตใจในการปรับตัวและฟื้นตัวกลับสู่สภาวะปกติภายหลังที่พบกับเหตุการณ์วิกฤติหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความยากลำบากในชีวิต อันเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลผ่านพ้นปัญหาอุปสรรคและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

รุจิรา วงศ์วุฒิอักษร (2565) ให้ความหมายความหยุ่นตัว (Resilience) หมายถึงความสามารถของนิสิตในการฟื้นกลับจากความทุกข์ความเปลี่ยนแปลง กัดค้นหรือเหตุการณ์ที่อยู่

นอกเหนือการควบคุม ความสามารถที่จะฟื้นกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ อย่างรวดเร็ว จากความทุกข์ยาก หรือความเจ็บป่วยได้อย่างรวดเร็ว

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2564) สรุปความหมายของ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ คือ กระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีวุฒิภาวะมากขึ้น เนื่องจากความยืดหยุ่นทางใจ ช่วยให้บุคคลมีความอดทนต่อความยากลำบากทั้งปวงในช่วงที่กำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติของชีวิต ทั้งช่วยสร้างกำลังใจให้ลุกขึ้นสู้และลงมือแก้ไข้ปัญหา

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2564) กล่าวว่า Resilience มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน แปลว่า การดั่งกลับ หรือกระดอนกลับแบบรวดเร็ว (Bounce Back) ในทางจิตวิทยา เรียกว่า การฟื้นฟูทางจิตใจ เป็นภูมิคุ้มกันของบุคคลทางใจ ที่สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เป็นสถานการณ์วิกฤติที่ทำให้ต้องปรับตัว ต่อสู้เพื่อเอาชนะสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นให้ผ่านพ้นไปได้

สุคนธ์จิต อุปันนชัย (2556) ศึกษาความหมายความยืดหยุ่นทางอารมณ์โดยสมาคมจิตวิทยาอเมริกันว่า ความยืดหยุ่นทางอารมณ์เป็นกระบวนการปรับตัว ความสามารถในการปรับตัว เมื่อเผชิญกับสิ่งท้าทายต่าง ๆ

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ คือ ความสามารถและลักษณะเฉพาะของบุคคลในการปรับตัวและรับมือกับภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างรวดเร็ว โดยสามารถต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคเพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤติและกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข

3.2 คุณลักษณะของผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์

ผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข เนื่องจากผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ สามารถปรับตัวและฟื้นตัวจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบและคุณลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2564) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะสำคัญของผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ โดยสรุปว่า ผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์ จะต้องประกอบด้วยความสามารถ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถทางด้านร่างกาย (physical competence) ได้แก่ การมีสุขภาพที่ดีมีอารมณ์ราบรื่น สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม มีปฏิริยาสนองตอบทางอารมณ์เพียงเล็กน้อยถึงปานกลาง เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ

2. ความสามารถทางด้านสังคมและสัมพันธภาพ (social and relation competence) ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนาและรักษาไว้ มีความไว้วางใจ มีความสามารถและมีโอกาสในการ

ช่วยเหลือบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือตนเอง มีความสามารถในการตระหนักรู้และแสดงบทบาทที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

3. ความสามารถทางด้านการรู้คิด (cognitive competence) ได้แก่ ความสามารถในการวางแผน การแก้ไขปัญหา มองอนาคตอย่างมีความหวัง มองโลกในแง่ดี มีความเชื่อในการควบคุมตนเอง มีความเชื่อว่าทุกคนสามารถประสบความสำเร็จ และมีความสามารถในการประเมินการรู้คิดที่เพียงพอและตรงตามความเป็นจริง

4. ความสามารถทางด้านอารมณ์ (emotional competence) ได้แก่ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ มีความอดทนพร้อมที่จะระอคอยโอกาส มองเห็นคุณค่าในตนเองตามความเป็นจริง และมีความสามารถในการสร้างอารมณ์ขึ้น

5. ความสามารถทางด้านคุณธรรม (moral competence) ได้แก่ การช่วยเหลือบุคคลอื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น มีความผูกพันและมีส่วนร่วมในสังคม

6. ความสามารถทางด้านจิตวิญญาณ (spiritual competence) ได้แก่ การมีศรัทธา มีศีลธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ มองเห็นความหมายในชีวิต มีความยุติธรรม นับถือตนเอง และการมองเห็นคุณค่าในตนเอง

3.3 องค์ประกอบสำคัญของความยืดหยุ่นทางอารมณ์

สมพร อินทร์แก้ว และคณะ (2552) อธิบายความยืดหยุ่นทางอารมณ์ ว่าเป็นความสามารถในการกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือการฟื้นตัวตลอดจนมีความสามารถในการป้องกันการสูญเสีย และลดความรุนแรงในการเผชิญกับภาวะวิกฤติหรือความยากลำบากในชีวิต มีองค์ประกอบสำคัญหลายด้าน โดยสรุปว่าจะต้องประกอบด้วยพลัง 3 ประการ ดังนี้

1. พลังอดีต หมายถึง พลังความอดทนต่อแรงกดดันมีวิธีการดูแลจิตใจให้มีความอดทนสามารถจัดการกับอารมณ์ ความทุกข์ในสถานการณ์ที่กดดัน

2. พลังฮึด หมายถึง การมีกำลังใจ มีแรงใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปในสถานการณ์กดดันกำลังใจนี้มาจากการสร้างกำลังใจด้วยตนเองหรือคนรอบข้างได้

3. พลังสู้ หมายถึง การต่อสู้เอาชนะอุปสรรค มีความมั่นใจพร้อมที่จะเอาชนะปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากสถานการณ์วิกฤต ความมั่นใจนี้เกิดจากการตระหนักรู้และเข้าถึงความช่วยเหลือหรือปรึกษาตนเองว่าสามารถทำได้ แก้ปัญหาได้รวมถึงมีวิธีการแสวงหาความรู้และเข้าถึงความช่วยเหลือหรือการปรึกษา

กรอทเบิร์ก (Grotberg, 1995) ได้ศึกษาองค์ประกอบของความยืดหยุ่นทางอารมณ์ นอกเหนือจากพลังทั้ง 3 ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความสามารถในการกลับคืนสู่

สภาพเดิม และเกิดการฟื้นตัวทางจิตใจได้แล้ว พบว่ามืองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน และในแต่ละด้านมี 5 คุณลักษณะ พอสรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 คือ ด้านที่ฉันมี (I have) ประกอบด้วย

- 1.1 ความไวใจ และสัมพันธภาพ
- 1.2 โครงสร้างและกฎกติกาของครอบครัว
- 1.3 บุคคลต้นแบบ
- 1.4 การสนับสนุนให้มีอิสระในการดูแลตนเอง
- 1.5 การเข้าถึงสุขภาวะ การศึกษา และสวัสดิการ

ด้านที่ 2 คือ ด้านที่ฉันเป็น (I am) ประกอบด้วย

- 2.1 เป็นบุคคลที่น่ารัก
- 2.2 รัก เข้าใจ และเห็นประโยชน์ผู้อื่น
- 2.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง
- 2.4 ดูแลตนเอง มีความรับผิดชอบ
- 2.5 มีความหวัง ความศรัทธา ความไว้วางใจ

ด้านที่ 3 คือ ด้านที่ฉันสามารถ (I can) ประกอบด้วย

- 3.1 ทักษะการสื่อสาร
- 3.2 ทักษะการแก้ปัญหา
- 3.3 จัดการอารมณ์และสิ่งกระตุ้น
- 3.4 รู้อารมณ์ สภาวะจิตของตนเอง และผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ
- 3.5 มีผู้ให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะฟื้นคืนสภาพทางอารมณ์จากวิกฤตต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้นั้น จำเป็นจะต้องมีพลังฮึด พลังฮึด พลังสู้ ควบคู่ไปกับองค์ประกอบที่เป็นความรู้สึก 3 ด้าน คือ ด้านที่ฉันมี ด้านที่ฉันเป็น และด้านที่ฉันสามารถ ทำงานควบคู่กันอย่างสอดคล้องและลงตัว ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2563) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความยืดหยุ่นทางอารมณ์ โดยสรุปว่า มืองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ การมีจิตใจที่ไม่อ่อนไหวง่าย อดทนต่อความกดดันและมีวิธีจัดการกับอารมณ์ได้ 2) ด้านกำลังใจ มีความมุ่งมั่น ไม่ท้อถอย มีความหวังและกำลังใจ 3) ด้านการจัดการกับปัญหาการมีมุมมองทางบวกต่อปัญหา และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการต่อสู้เอาชนะอุปสรรค

3.4 การเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางอารมณ์

ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ มีคุณประโยชน์และมีความสำคัญกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่ผู้คนจำนวนมากประสบกับปัญหาวิกฤตชีวิตจากสถานการณ์ของโรคระบาดอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จนเป็นผลกระทบและเชื่อมโยงต่อการดำเนินชีวิตอย่างรอบด้าน หลายคนตกงาน เพราะถูกเลิกจ้าง กิจการล้มละลาย การศึกษาต้องหยุดชะงักและขาดความต่อเนื่อง ความสูญเสียต่าง ๆ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและชีวิตของผู้คนที่ล้มป่วยและเสียชีวิตไปจำนวนมาก แนวทางและวิธีการเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางอารมณ์ของแต่ละบุคคลจึงสามารถสร้างและพัฒนาขึ้นได้ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ดังที่ กรอทเบิร์ก (Grotberg, 1995) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางอารมณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ตามองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

1. การมีแหล่งสนับสนุนและทรัพยากรภายนอก (I-HAVE) คือ การมีบุคคลหรือแหล่งสนับสนุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาพื้นฐานความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ประกอบด้วย

1.1 การมีความไว้วางใจในสัมพันธภาพ เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการได้รับความรัก ความสนใจและการช่วยเหลือผู้อื่น

1.2 การมีหลักปฏิบัติและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ ความคาดหวังที่ผู้อื่น และเรียนรู้ข้อผิดพลาดจากการกระทำของตนเอง อาทิ การลงโทษ การให้อภัย และการได้รับคำชมเชย

1.3 การมีตัวแบบหรือบุคคลที่เป็นตัวแบบได้เป็นบุคคลที่จะเป็นต้นแบบได้นั้น ต้องเป็นผู้แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ทั้งด้านศีลธรรม จริยธรรม และยอมรับได้ทั้งภายในและภายนอก เพื่อปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้

1.4 การได้รับการสนับสนุนให้มีอิสระในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นการพึ่งพาตนเอง โดยได้รับโอกาสหรือการสนับสนุนให้กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นอิสระ และขอความช่วยเหลือได้เมื่อจำเป็น

1.5 การเข้าถึงแหล่งบริการด้านสุขภาพ การศึกษา สวัสดิภาพ และความปลอดภัยในชีวิต เป็นแหล่งที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานทางสังคมของบุคคล และการบริการต่าง ๆ จากรัฐ

2. การมีจิตใจที่เข้มแข็ง (I-AM) คือ พลังภายในของแต่ละบุคคลที่ทำให้สามารถต่อสู้กับสถานการณ์ทุกข์ยากได้ ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถเป็นที่รัก การได้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นและรู้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกดีต่อตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถรับรู้ว่าเป็นที่รักของบุคคลรอบข้าง และสามารถแสดงความรู้สึกรักให้แก่ผู้อื่นได้

2.2 การเป็นผู้มีความรัก มีความเข้าใจอย่างร่วมรู้สึกเป็นการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ การแสดงออกถึงความรู้สึกต่อผู้อื่นการมีทักษะทางสังคมในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีแก่คนรอบข้างที่ ช่วยเหลือและสนับสนุนต่อการให้กำลังใจแก่ตน

2.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญและมีความภูมิใจใน ความสามารถของตนเองที่กระทำลงไป โดยมีความมั่นใจในความสามารถและคุณค่าของตนเอง ซึ่งจะ เป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่ทำให้ตนเองสามารถยืนหยัดอยู่ได้และพร้อมเผชิญกับปัญหา

2.4 การเป็นอิสระและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง เป็นการที่ตนได้รับอิสระ ที่จะกระทำการต่าง ๆ ตามแบบของตัวเองตามความสามารถของตนและเป็นที่ยอมรับของบุคคล วมทั้งยอมรับผลการกระทำของตนแม้ว่าจะมีข้อผิดพลาด แต่สามารถแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้

2.5 การเป็นผู้มีความหวัง ศรัทธา และเชื่อมั่นในความถูกต้อง มีความรู้สึกเชื่อมั่นใน ตนเอง รู้จักผิดชอบชั่วดี เชื่อในความดี ความถูกต้อง และนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ตามความเชื่อของศาสนาที่ตนนับถือ

3. การมีทักษะทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (I-CAN) คือ ทักษะต่าง ๆ ทางสังคมมาจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ประกอบด้วย

3.1 ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถของบุคคลในการบอกความคิด และ ความรู้สึกกับผู้อื่นและสามารถรับรู้ในสิ่งที่ผู้อื่นบ่งบอกอะไรกับเราและสามารถเข้าใจในการกระทำ ของตนเองที่ได้แสดงออกไป

3.2 ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการประเมินสภาพและขอบเขต ของปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ และสามารถอดทนต่อปัญหาและ มีความสามารถจัดการกับปัญหานั้น ๆ ได้สำเร็จจุล่ง

3.3 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และแรงผลักดันต่าง ๆ เป็นความสามารถใน การรับรู้ความรู้สึกของตนเอง และสามารถอธิบายออกมาเป็นคำพูดได้โดยไม่ทำร้ายผู้อื่น

3.4 ความสามารถในการประเมินอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นเป็นความสามารถรับรู้ อารมณ์ที่เป็นอยู่ของตนเอง รวมทั้งอารมณ์ของผู้อื่น เพื่อทราบสถานการณ์และรอดพ้นจากปัญหา นั้นได้

3.5 ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่จริงใจ เป็นความสามารถของบุคคลที่ แสดงถึงความรู้สึกเป็นมิตรมองโลกในแง่ดีและสามารถช่วยเหลือ มีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ในยามมีปัญหาและร่วมแก้ไขร่วมกัน

จากที่กล่าวมาการจะเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัย หลักของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ I-HAVE คือ การมีบุคคลหรือแหล่งสนับสนุนทางสังคมเพื่อการพัฒนา

พื้นฐานความรู้สึก มั่นคงและปลอดภัย I-AM คือ พลังภายในของแต่ละบุคคลที่ทำให้สามารถต่อสู้กับสถานการณ์ทุกข์ยากได้ และ I-CAN คือ ทักษะต่างๆ ทางสังคมที่มาจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล โดยปัจจัยทั้ง 3 จะต้องได้รับการ สนับสนุนจากทั้งตนเอง บุคคลรอบข้าง และสิ่งแวดล้อมที่ต่อเนื่อง ใกล้ชิด และเพียงพอที่จะทำให้บุคคลเกิด ความตระหนักรู้ที่จะมีพลังลุกขึ้นสู้อีกครั้งด้วยจิตใจที่มีความ ยืนหยุ่นและมีสุขภาพจิตที่ดี

3.5 ความสำคัญของความยืดหยุ่นทางอารมณ์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2564) กล่าวว่าความยืดหยุ่นทางจิตใจ เป็นความสามารถที่ช่วย ป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤติของชีวิต และช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ประสบปัญหาในชีวิตต้องเผชิญกับ ความเครียด ความวิตกกังวล และภาวะ ซึมเศร้า ความยืดหยุ่นทางจิตใจ มีความสำคัญต่อการดำเนิน ชีวิตในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากความ ยืดหยุ่นทางใจจะช่วยให้บุคคล สามารถรับมือกับภาวะวิกฤต ต่างๆ ของชีวิต ซึ่งบางครั้งเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝัน โดยสามารถกลับมาดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขได้อย่าง รวดเร็ว ภายหลังเผชิญกับภาวะวิกฤติในชีวิต

เจนจิรา เกียรติธนะบำรุง และสุนทรี ศักดิ์ศรี (2561) กล่าวว่าการใช้ชีวิตในสถานการณ์ ปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และภาวะวิกฤติที่ทุกคนต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นเรื่องท้าทายที่ทุกคนต้องยอมรับและ ปรับตัวเพื่อรับมือและดำรงชีวิตร่วมกับสิ่งที่เกิดขึ้น เพราะเราไม่สามารถรู้ล่วงหน้าได้เลยว่าจะมีการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร จะมีความรุนแรงมากน้อยแค่ไหน หรือจะจบสิ้นลงเมื่อไหร่ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่สามารถรู้ล่วงหน้าได้เลย การใช้หลักจิตวิทยา Resilience หรือ “การฟื้นฟูสภาพทางใจ” เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่จะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งทางจิตใจที่ช่วยให้เรา สามารถปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ชีวิตเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่แย่ง ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ จึงเป็นทักษะและแนวคิดสำคัญที่ช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤติต่าง ๆ ไปได้ โดยมี ลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การยอมรับความจริง การแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากเราไม่ ยอมรับว่าปัญหามีอยู่จริง ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดจากวิกฤติทางสังคม จากคนรอบตัว หรือจากตัวเราเอง ผู้ที่มีความยืดหยุ่นทางความคิด มักมองหาสาเหตุของปัญหาอย่างรอบด้าน ไม่ด่วนตัดสินหรือโทษ สิ่งต่างๆ อย่างรวดเร็ว เพราะสำหรับผู้ที่มีความคิดยืดหยุ่น จะระลึกรู้เสมอว่าทุกอย่างมีความเป็นไปได้ หากปัญหาไม่เกิดจากคนอื่น ปัญหาที่อาจเกิดจากตัวเรา เมื่อมองเห็นต้นตอและยอมรับความจริงว่า เกิดอะไรขึ้น ก็จะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ถูกต้องได้ 2) ทบทวนปัญหา สำหรับผู้ที่มีความคิดยืดหยุ่น เมื่อเผชิญกับปัญหา พวกเขาจะเริ่มทบทวนสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ปัญหาเริ่มจากจุดใด อะไรที่พาเรา มาถึงวิกฤตินี้ ตัวเราเองมีบทบาทอย่างไร เราทำอะไรผิดพลาดไปหรือเปล่า การทบทวนตัวเอง ถือเป็น อีกลักษณะนิสัยหนึ่งที่สำคัญของผู้ที่มีความคิดยืดหยุ่น ที่จะช่วยให้ฝ่าทุกวิกฤติไปได้ 3) พัฒนาและ

ก้าวต่อไป หลังจากยอมรับและทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว คุณลักษณะนิสัยที่ทำให้ผู้ที่มีความคิดยืดหยุ่นแตกต่างจากคนอื่น ๆ คือ พวกเขาไม่หยุดอยู่แค่การยอมรับและทบทวน แต่พวกเขาไปต่อกับการพัฒนาตนเองจากสิ่งที่บกพร่อง ทำให้ฟื้นตัวจากวิกฤติได้ ไม่ว่าจะยากเย็นสักเพียงใด

สุคนธ์จิต อุปนันทชัย (2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความยืดหยุ่นทางจิตใจว่าเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีวุฒิภาวะมากขึ้น เนื่องจากความยืดหยุ่นทางใจช่วยให้บุคคลมีความอดทนต่อความยากลำบากทั้งปวงในช่วงที่กำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติของชีวิต ทั้งช่วยสร้างกำลังใจให้ลุกขึ้นสู้และลงมือแก้ไข้ปัญหา

จากการศึกษาแนวคิดความยืดหยุ่นทางอารมณ์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดไปใช้ในการทำข้อคำถามสัมภาษณ์ และใช้ในการสรุปอภิปรายผล

4. บริบทการเรียนการสอนของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร มีนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ภูมิภาค จึงขยายเขตการศึกษาไปยังวิทยาเขตแห่งใหม่ที่จังหวัดเพชรบุรี ใช้ชื่อว่าวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี และได้จัดตั้งคณะวิทยาการจัดการขึ้น ทั้งนี้ในระยะแรกคณะวิชามีฐานะเป็นโครงการจัดตั้ง ถือเป็นคณะที่ 12 ในมหาวิทยาลัยศิลปากร เริ่มจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2545 และต่อมาในวันที่ 9 กรกฎาคม 2546 สภามหาวิทยาลัยมีมติให้จัดตั้งเป็นคณะวิทยาการจัดการ โดยมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายใน โดยบริหารจัดการด้วยเงินรายได้เป็นหลัก (อัตราส่วนเงินรายได้ต่อเงินแผ่นดิน 94.2: 5.8) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการจัดการและอุตสาหกรรมบริการ และมีทักษะการทำงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐ และมุ่งส่งเสริมการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน และแก้ไขปัญหาของชุมชน/สังคม

4.1 ประชาชน วิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และสมรรถนะหลัก

ปรัชญา: ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางการจัดการ มีทักษะภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศ พร้อมปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภาษา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในประเทศสมาชิกอาเซียนมีความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบและจิตสานึกต่อส่วนรวม และสังคม

วิสัยทัศน์: บูรณาการความรู้ด้านการจัดการและนวัตกรรม เพื่อความยั่งยืนและคุณภาพระดับสากล

พันธกิจ: 1) พัฒนาและถ่ายทอดความรู้เพื่อผลิตบัณฑิตในศาสตร์ด้านการจัดการที่มีคุณภาพอย่างมีคุณธรรม ผ่านกระบวนการปฏิบัติ 2) ค้นคว้า วิจัย และสร้างสรรค์งานวิชาการที่บูรณาการระหว่างศาสตร์ด้านการจัดการ 3) นำองค์ความรู้ด้านการจัดการ ไปเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และการพัฒนาเชิงพื้นที่ ผ่านการบริการวิชาการ 4) ส่งเสริมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในภูมิภาคตะวันตก

ค่านิยม: SUMS (ผลรวมแห่งความสำเร็จ)

S: Students First (มุ่งเน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ)

U: Utilisation of Innovation (มุ่งใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างประโยชน์)

M: Management for Sustainability (มุ่งบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน)

S: Success-oriented Goals (มุ่งสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ)

4.2 การเรียนการสอนและหลักสูตร

คณะวิทยาการจัดการมีการจัดการเรียนการสอนใน 4 วิทยาเขต ได้แก่ 1) วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี รองรับการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาบัณฑิต และมีสถานปฏิบัติการโรงแรมและที่พัก 2) วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ รองรับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา และ 3) พื้นที่ส่วนขยายการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร เมืองทองธานี 4) พื้นที่ส่วนการจัดการศึกษา ณ อาคาร กสท. โทรคมนาคม (บางรัก) รองรับการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา โดยในปีการศึกษา 2564 มีหลักสูตรจำนวนทั้งสิ้น 18 หลักสูตร แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี 10 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 5 หลักสูตร และระดับปริญญาเอก 3 หลักสูตร นอกจากนี้มีการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการเรียนล่วงหน้า (4+1) เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่มีศักยภาพได้ศึกษาความรู้ที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโท (รายงานผลการดำเนินงาน, 2564: 1)

4.3 โครงสร้างการบริหารงาน

ประกอบด้วย คณบดีคณะวิทยาการจัดการเป็นผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของคณะวิชา ทำหน้าที่ขับเคลื่อนให้คณะวิชาดำเนินงานให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยมีรองคณบดี จำนวน 7 ท่าน ผู้ช่วยคณบดี จำนวน 2 ท่าน หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 8 ท่าน และเลขานุการคณะ ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลงานตามที่กำหนด มีส่วนงานภายใต้การกำกับดูแล คือ 1) สำนักงานคณบดี แบ่งส่วนงานออกเป็น 3 ส่วน คือ งานบริหารงานและพัฒนาระบบงานบริหารทั่วไป และงานกิจกรรมพิเศษ มีหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาทางวิชาการระดับ

ปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา การจัดโครงการเพื่อส่งเสริมประสบการณ์สำหรับนักศึกษา งานการจัดสรรทุนการศึกษาและสวัสดิการนักศึกษา งานสารบรรณ งานพัสดุ งานบริหารทรัพยากรบุคคล การวิเคราะห์นโยบายและการวางแผนงาน รวมทั้งด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาการโรงแรม เป็นต้น 2) สาขาวิชา จำนวน 8 สาขา คือ สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมการทางธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว สาขาวิชาการจัดการชุมชน สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการจัดการโรงแรม สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการงานนิทรรศการและงานอีเวนต์ มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเกณฑ์มหาวิทยาลัย เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งมีการจัดโครงการบริการวิชาการ โดยใช้อาศัยความรู้ของสาขาวิชา และสนับสนุนให้บุคลากรในสาขาวิชาทำการวิจัยและงานวิชาการอื่น ๆ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะและมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ คณะวิทยาการจัดการยังใช้กลไกของคณะกรรมการบริหารประจำคณะในการบริหารงานภายในคณะให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยคณะกรรมการข้างต้นประกอบไปด้วย คณบดีเป็นประธานกรรมการ รองคณบดีหัวหน้าสาขาวิชา ผู้แทนคณาจารย์ประจำ ผู้แทนสายสนับสนุน เป็นคณะกรรมการ มีหน้าที่พิจารณาถ้อยแถลงในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดการส่วนงาน การบริหารงานบุคคล การเงิน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อคอยสังเกตการณ์ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการบริหารประจำคณะในการบริหารการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรคณะฯ (รายงานการประเมินตนเอง EdPEX-SAR. 2565: ข)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คณะวิทยาการจัดการได้จัดการเรียนการสอนควบคู่การลงมือทำและฝึกปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงในรายวิชาที่นักศึกษาเรียน สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้และส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาสามารถยืดหยุ่นตามสถานการณ์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คณะวิทยาการจัดการ ได้ปรับรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ เพื่อให้สอดคล้องตามประกาศของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และปฏิบัติตามมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยงดการเรียนการสอนในห้องเรียน และปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน การสอบและประเมินผลเป็นรูปแบบออนไลน์และแบบผสมผสานตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ซึ่งมีทั้งคนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรูปแบบใหม่ได้

แต่ก็ยังมีนักศึกษาจำนวนมากที่ประสบปัญหาและไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้รูปแบบใหม่ตามสถานการณ์ได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีรพล แก้วพันธ์อำ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 225 คน ผลการวิจัยการเรียนรู้ออนไลน์ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า 1) นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการควบคุมและตรวจสอบตนเอง องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการปรับปรุงตนเอง องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการจัดการตนเอง โดยทั้ง 3 องค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 2) นักศึกษาในช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี กับช่วงอายุ 21-30 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง และช่วงอายุ 21-30 กับช่วงอายุ 31-40 ปี มีความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดการตนเอง

นิตยา มณีวงศ์ (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยความสำเร็จการเรียนรู้ออนไลน์ แอปพลิเคชันไลน์ ในช่วงวิกฤต COVID 19 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเรียนออนไลน์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ชั้นปี 3 จำนวน 60 คน พบว่า 1) พฤติกรรมการเรียนออนไลน์ ด้วยแอปพลิเคชันไลน์ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ของนักศึกษาจะใช้แอปพลิเคชันไลน์ เพื่อการติดต่อสื่อสารในรูปแบบสังคมออนไลน์ และเพื่อความบันเทิง แต่ในช่วงวิกฤตนี้ นักศึกษาสามารถปรับตัวใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการเรียนได้ถึงร้อยละ 85 แต่ผู้สอนอาจต้องแบ่งการเรียนการสอนเป็นตอนเพื่อให้สอดคล้องกับและเชื่อมโยงกับสมาธิแบบพฤติกรรมหมู่ของชั้นเรียน 2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จต่อการเรียนออนไลน์ พบว่าการเรียนการสอนออนไลน์เป็นการแก้สถานการณ์ในช่วงวิกฤต COVID-19 ที่เป็นการปรับการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศเสมือนในชั้นเรียน ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจทันต่อเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน และมีความไวต่อปฏิกิริยาต่อผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นการคาดเดาได้ไม่สมบูรณ์แบบ เนื่องจากไม่สามารถเห็นพฤติกรรมในชั้นเรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องจัดระบบและกำหนดกระบวนการเรียนการสอนและเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องและนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดการเรียนรู้ (ทีศนา แคมภณี, 2547) อาจปรับรูปแบบการทดสอบความเข้าใจ แต่ด้วยช่วงวัยของนักศึกษามีความคุ้นชินกับการใช้เทคโนโลยีและมีพฤติกรรมที่นิยมใช้แอปพลิเคชันไลน์ ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักศึกษาซักถาม กระตือรือร้น ซักถาม ใฝ่รู้ ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและรู้สึกเสมือนเรียนในห้องเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 3) มุมมองต่อ

การเรียน พบว่า ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าอาหารและอื่น ๆ แต่จ่ายเงินเพิ่มความเร็วของอินเทอร์เน็ต การปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนดี เป็นกันเอง มีความสุขในการเรียน แต่เป็นวิชาภาษาอังกฤษ อาจจะมี ความอยากต่อการเข้าใจในการเรียนแบบออนไลน์

ณัฐพัชร์ อภิรุ้งเรืองสกุล และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จของเด็กจากชุมชนแออัด ด้วยวิธีวิทยาการศึกษาชีวประวัติและเรื่องเล่า พบว่า ความสำเร็จของเด็กจากชุมชนแออัดมาจากการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นมาใหม่ ด้วยความเพียรพยายาม ความอดทน ความกล้าแสวงหาโอกาสและสร้างอนาคตบนเส้นทางที่เลือกด้วยตนเอง ผ่านเทคโนโลยีแห่งตัวตน ด้วยการแสวงหาโอกาสเพื่อสร้างอนาคตด้วยการศึกษา สร้างรากฐานที่มั่นคง ด้วยความรู้และความสามารถ สร้างเครือข่ายสู่ความสำเร็จในการทำงาน มีปฏิภาณไหวพริบและรู้ลึกรู้จริงในงานที่รับผิดชอบ

พาฝัน นุหัง (2555) ศึกษาเรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของนักศึกษาผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น เพื่อความเข้าใจกระบวนการของนักศึกษาผู้พิการทางการมองเห็น ที่ศึกษาอยู่ใน คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ด้วยวิธีวิทยาการศึกษาชีวประวัติและเรื่องเล่าของชีวิต โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เรียกว่าเทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นเครื่องมือในการศึกษา พบว่า นักศึกษาผู้พิการทางสายตาต้องการสร้างคุณค่าให้ตนเอง ให้ผู้อื่นยอมรับตน จากการชอบร้องเพลง ด้วยการพยายามเรียนดนตรี เริ่มด้วยการหาทุนการศึกษาในการเรียน และมุ่งมั่นที่จะทำเพื่อตัวเองและเพื่ออนาคตที่ดี โดยนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการเรียนมหาวิทยาลัยในอดีตมาเป็นบทเรียนในปัจจุบัน ใช้กำลังใจและการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อนร่วมชั้น อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา สร้างแรงจูงใจที่จะมุ่งมั่นและตั้งใจเรียน และสนับสนุนให้สร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการเรียน วางแผนการดำเนินชีวิตและการเรียน ขยัน อดทน พยายามมุ่งมั่น ตั้งใจเรียน รู้จักปล่อยวางและมองโลกในแง่ดี มองเห็นคุณค่าในตัวเองจนกลายเป็นอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน

เฉลิมขวัญ เมฆสุข (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก เพื่อความเข้าใจในกระบวนการของนักศึกษาเพศทางเลือก รายหนึ่งสำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้วิธีวิทยาแบบ ปราบกฏการณ์วิทยา แบบการศึกษาประวัติชีวิตจากเรื่องเล่า และใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เรียกว่าเทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นเครื่องมือในการศึกษา พบว่า นักศึกษาต้องการสร้างคุณค่าให้แก่ตัวเอง และให้ผู้อื่นยอมรับตนเองจากการมีผลการเรียนที่ดี เริ่มจากการตั้งคำถามกับตัวเองว่า ไม่ตั้งใจเรียนหรือเรียนไม่ได้ แล้วจึงพยายามมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำได้ นำข้อผิดพลาดที่ผ่านมาเป็นบทเรียนในปัจจุบัน มองเห็นความสำคัญขอผลการเรียนเพื่อโอกาสที่ดีในอนาคต การได้เข้าทำงานองค์กรที่ดีได้ค่าตอบแทนสูง สิ่งเหล่านี้คือแรงจูงใจในความมุ่งมั่นตั้งใจเรียน อีกทั้งการได้รับกำลังใจ

จากครอบครัว คนรัก อาจารย์ และเพื่อนร่วมชั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวางแผนการดำเนินชีวิต และสร้างระเบียบวินัยในการเรียนให้ตัวเอง ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนของตนเองจนประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ

กรรณิการ์ แสนสุภา, เอื้อทิพย์ คงกระพันซ์, อุมาภรณ์ สุขารมณ และผกาวรรณ นันทะเสน (2563) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2563 โดยมีแนวคิดการปรับตัวของนักศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการปรับตัวในสถานการณ์โควิด-19 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบเพศ พบว่าเพศชายและหญิงมีการปรับตัวในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันเปรียบเทียบความแตกต่างของการปรับตัวระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่แตกต่างกัน พบว่า นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกันมีการปรับตัวในสถานการณ์โควิด-19 แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีชั้นปีแตกต่างกันมีการปรับตัวด้านการเรียน และด้านอารมณ์แตกต่างกัน

ศิริลักษณ์ ยานกุลวงศ์ (2557) ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบ การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อครอบครัว การได้รับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และการมีเป้าหมายในชีวิตหลังจบการศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล เปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล และการได้รับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อครอบครัว การได้รับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และการมีเป้าหมายในชีวิตหลังจบการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ ในด้านการศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาจะรับผิดชอบต่อหน้าที่และการกระทำของตนเอง มีการจัดการเวลาอย่างมีวินัย สำนึกในหน้าที่และบทบาทของตนเองที่พึงปฏิบัติ ทั้งในด้านการศึกษาเชิงทฤษฎี และการฝึกซ้อมทักษะทางด้านกีฬา เพื่อปรับและรักษาทักษะของนักกีฬาให้คงที่ มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญ รวมถึงกำหนดเป้าหมายหลังจบการศึกษา และพยายามทำให้สำเร็จ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการศึกษาโดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีปรากฏการณ์วิทยา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) มีการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ให้ได้มากที่สุด ผู้วิจัยได้วางโครงร่างและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การเลือกพื้นที่และผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. จริยธรรมในการวิจัย

1. การเลือกพื้นที่และผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาเรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่การศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Selection) ด้วยการเลือกพื้นที่คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 35 คน ประกอบด้วย

1. นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.20 จำนวน 15 คน
2. อาจารย์ประจำ จำนวน 10 คน
3. เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานนักศึกษา จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้รับข้อมูลหรือคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 ตัวผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัย โดยผู้วิจัยต้องมีความไวต่อทฤษฎี และมีความพร้อมทางด้านร่างกาย

2.2 ผู้ดำเนินรายการ สร้างบรรยากาศในการสนทนาและควบคุมการสนทนาได้เป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดความเป็นกันเองมากที่สุด

2.3 ผู้จัดบันทึก เป็นผู้ที่อยู่ร่วมการสนทนาตลอดเวลา ที่ควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวและเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและมีเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน

2.4 เครื่องมือบันทึกเสียง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้วิจัย และก่อนการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มก่อนที่จะบันทึกเสียง

2.5 กล้องถ่ายภาพ เพื่อช่วยในการนำเสนอข้อมูลของผู้วิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มก่อนที่จะบันทึกภาพ

2.6 สมุดจดบันทึก และปากกา

2.7 แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามในการวิจัยเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎี หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างแนวคำถามสนทนากลุ่ม

3.2 กำหนดหัวข้อประเด็นหลักและประเด็นย่อยของแนวคำถามสนทนากลุ่ม เพื่อให้แนวคำถามมีเนื้อหาและรายละเอียดครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

3.3 เขียนและพัฒนาข้อคำถาม โดยนำข้อคำถามที่เขียนขึ้นมาได้นั้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษาก่อนที่จะนำข้อคำถามไปใช้ในการสนทนากลุ่ม คำถามในการสนทนากลุ่มควรเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกคุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนา จากนั้นเข้าสู่

คำถามหลักหรือคำถามหลักของประเด็นที่ทำการศึกษาแล้วจึงจบลงด้วยคำถามทั่วไป ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในวงสนทนาและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และค้นคว้ามาเป็นแนวทางในการสร้างแนวทางคำถามสนทนากลุ่ม

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยมีการใช้คำถาม (Interview Guide) เป็นลักษณะของการเปิดกว้างไม่จำกัดข้อความ (Open – Ended Question Interview) และครอบคลุมประเด็นที่ทำการวิจัย ประกอบกับการสังเกต บันทึกภาพ และการใช้เครื่องบันทึกเสียง

4.3 การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่ม โดยสร้างแนวคำถามอย่างกว้างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนทนา และข้อความต่าง ๆ สามารถยืดหยุ่นได้ไม่มีการกำหนดตายตัว โดยการสนทนากลุ่มจะเป็นมีลักษณะของการพูดคุยสนทนาแบบเป็นกันเองมากที่สุด เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ร่วมสนทนาเกิดความกังวลใจในการให้คำตอบหรือตอบคำถาม ซึ่งอาจมีผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยการซักถามในประเด็นและข้อความต่าง ๆ อาจมีการปรับเปลี่ยนลำดับไปได้ตลอดเวลาตามสถานการณ์หรือตามความเหมาะสม

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย โดยใช้วิธีการเทคนิคสามเส้า (Triangulation) เริ่มตั้งแต่การเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ การสังเกตกิริยาท่าทาง พฤติกรรม และบรรยากาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ให้ข้อมูล เพื่อนำมาประกอบกับการแปลความหมายร่วมกับการถอดเทปหรือการลงภาคสนาม และกลับไปอ่านข้อมูลหรือสอบถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เมื่อได้ข้อมูลมาในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และนำข้อมูลไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ โดยวิธีการเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษานี้มี 3 วิธี ดังนี้ (ชาย โพลิตา, 2562)

5.1 การใช้หลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Method Triangulation) โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันจากกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน ด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลจากเอกสาร แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบยืนยัน

5.2 แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน (Data Sources Triangulation) โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่ต่างกัน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมือนกันตั้งแต่เวลา สถานที่ และตัวบุคคล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบยืนยัน

5.3 แนวคิดและทฤษฎีที่แตกต่างกัน (Theory Triangulation) โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่มีความหลากหลายมาเป็นแนวทางในการอภิปรายข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา โดยการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เพื่อหาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูล ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นหมวดหมู่เดียวกันหรือเป็นประเภทเดียวกัน หลังจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

7. จริยธรรมในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Ethics in Human Research) ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมทั่วไป (Ethical Principles) โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นความลับ เพื่อปกป้องศักดิ์ศรีความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ หลักการเคารพในความเป็นมนุษย์ (Respect for Person) หลักคุณประโยชน์ไม่เป็นโทษ (Beneficence and Non-Maleficence) และหลักความยุติธรรม (Justice) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เข้าอบรมในหลักสูตรหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำหรับนักศึกษาและนักวิจัย ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อใช้เป็นเอกสารรับรองสำหรับการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีปรากฏการณ์วิทยา โดยศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา และการรับรู้อัตลักษณ์ของตนเองที่เกิดมาจาก “ตัวตน” หรือ “ตนเอง” เป็นสิ่งสำคัญเพราะทั้งหมดเกิดจากแรงผลักดันภายในตัวเองและสภาพแวดล้อมภายนอก ในการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนและปรับตัวยอมรับความเปลี่ยนแปลงเพื่อสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความเพื่ออธิบายถึงการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงการปรับตัว และกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง โดยศึกษาข้อมูลจากนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 และมีผลการศึกษาที่อยู่ในระดับเกียรตินิยม ในช่วงเวลาดังกล่าวนักศึกษาเป็นกลุ่มที่ต้องเผชิญกับปัญหาด้านการเรียนที่เปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การเรียน การทำงาน กลุ่ม การทำรายงาน การนำเสนอ การศึกษาค้นคว้าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รัฐบาลได้ใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ด้วยการออกประกาศให้มหาวิทยาลัยต้องจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นักศึกษาต้องเรียนหนังสืออยู่ในหอพัก หรือกลับไปเรียนที่บ้าน ภายหลังจากเมื่อสถานการณ์คลี่คลาย การติดเชื้อลดน้อยลงเนื่องจากที่รัฐบาลได้จัดบริการด้านการฉีดวัคซีนในกลุ่มที่จำเป็น เช่น ประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ครู อาจารย์ สถาบันการศึกษา บุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งกลุ่มนักศึกษา ในสถานการณ์ดังกล่าวนักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนเรื่องการเรียนรู้ของตนเองไปตามรูปแบบที่สถานศึกษากำหนด เช่น การเรียนออนไลน์ทุกราชวิชา เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคมีความรุนแรง การเรียนแบบผสมผสานทั้งแบบออนไซต์และออนไลน์

เมื่อสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคดีขึ้น ทำให้นักศึกษาต้องเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงวิธีการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน ในเรื่องของการรับรู้ตัวตนเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาการเรียนการสอน โดยใช้ความฉลาดรู้ ความรับผิดชอบ ความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญปัญหา ความมีวินัยในตนเอง ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ การปรับตัวด้านวิธีการเรียนรู้ เป็นต้น เมื่อสภาพแวดล้อมเรื่องการเรียนการสอนเปลี่ยนไป โดยศึกษานักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนดี ได้ผลการเรียนเกียรตินิยม ทั้งอันดับหนึ่งที่มีเกรดเฉลี่ยสูงกว่า 3.60 และเกียรตินิยมอันดับสองที่เกรดเฉลี่ยสูงกว่า 3.20 ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีและคลี่คลายให้เห็นว่านักศึกษากลุ่มนี้ใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนในการเรียนอย่างไร เผชิญปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรูปแบบใหม่เป็นอย่างไร นักศึกษากลุ่มนี้ใช้ความสามารถในการเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาอย่างไรจึงนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาโดยได้รับเกียรตินิยม การศึกษาครั้งนี้จึงทำให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่ดีและความสามารถในการเผชิญปัญหาด้านการเรียนการสอนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาพบว่านักศึกษารสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่การสำเร็จการศึกษา และมีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับเกียรตินิยมดังนี้

1.1 ความมีวินัยในตนเอง

1.1.1 การมีวินัยเรื่องการตื่นนอนให้ทันเข้าห้องเรียนทุกครั้ง

นักศึกษาเข้าเรียนตามเวลาทุกครั้งแม้ว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนเปลี่ยนไป นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเข้าเรียน ไม่ว่าจะทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นเกมออนไลน์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือในระหว่างการผ่อนคลายเรื่องการกักตัวของประชาชนเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดดีขึ้น นักศึกษาบางรายใช้เวลากลางคืนไปร้านดื่มกินจนตึกตื่น หรืองานสังสรรค์รื่นเริงต่าง ๆ กับเพื่อนหรือคนรู้จัก เป็นต้น แต่เมื่อถึงเวลาต้องเข้าเรียนนักศึกษาสามารถตื่นนอนและเข้าเรียนได้ไม่เคยต้องขาดเรียน โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“หนูลงร้านไปปาร์ตี้บ่อยและกลับหอบตึกมาก แต่ก็ตื่นไปเรียนทุกครั้ง ไม่เคยขาดเรียน ต่อให้เมาก็ต้องเอาตัวเองไปเข้าห้องเรียนให้ได้ทุกคาบ แม้ว่าจะฟังไม่รู้เรื่อง แต่ก็ขอให้เนื้อหาผ่าน ๆ หูไปก่อน แล้วค่อยไปอ่านหนังสือเพิ่มเติมตอนสอบ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 2565)

“บางวันเรียนเข้าบางทีก็ตื่นสาย แต่ก็ไม่เคยขาดเรียน
ตอนเรียนที่มหาวิทยาลัย อาจมีเข้าสายบ้างแต่ก็จะเข้า
เรียนทุกครั้ง หรือตอนเรียนออนไลน์ที่บ้านก็จะเข้าเรียน
เช็คชื่อทุกคาบ แต่ก็อาจปิดกล้องบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก
คนที่ 9, 2565)

1.1.2 การพยายามทบทวนทำความเข้าใจถึงเนื้อหารายวิชา

นักศึกษามีการทำความเข้าใจเนื้อหาของรายวิชาที่เรียนจากเอกสารที่อาจารย์ส่ง
มาให้ก่อนเริ่มเรียนในรายวิชานั้น ๆ มีการทบทวนหรือหาความรู้เพิ่มเติมในเนื้อหาของรายวิชาที่เรียน
ทั้งก่อนเข้าเรียนและหลังจากเรียนเสร็จแล้ว เมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจมักหาความรู้เพิ่มเติมจาก
อินเทอร์เน็ต ถามเพื่อนที่รู้ ถามอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาวิชา และจะ
อ่านหนังสือเพิ่มเติมเพื่อทบทวนเนื้อหาสำหรับการเตรียมสอบวัดผลที่มีทั้งการสอบกลางภาค การสอบ
ปลายภาค รวมทั้งการทำรายงานเพื่อเก็บคะแนน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนด้วยกัน
จากการติวเนื้อหาโดยแบ่งหน้าที่หรือหัวข้อกันรับผิดชอบ ทำให้เมื่อเข้าเรียนสามารถตอบคำถาม
อาจารย์ผู้สอนได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนอีกด้วย และถึงแม้ว่าจะมี
การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019
เป็นรูปแบบออนไลน์ นักศึกษาก็จะพยายามหาช่องทางหรือวิธีการสำหรับสอบถามอาจารย์ผู้สอนใน
กรณีที่ตัวเองไม่เข้าใจหลังจากเรียนจบท้ายคาบ หรือสอบถามจากเพื่อน ๆ ที่เรียนด้วยกัน โดยในส่วน
นี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาใกล้สอบจะชวนเพื่อน ๆ มาช่วยกันติว โดยแบ่ง
เนื้อหา แบ่งหัวข้อกันไป แล้วเอาเลคเชอร์มาแบ่งกัน”
(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 2565)

“การเรียนออนไลน์จะมีปัญหาบางเวลาที่เรียนแล้วไม่
เข้าใจจะไม่สามารถถามอาจารย์ได้ทันทีเพราะเกรงใจ
เพื่อนที่อยากออกจากห้องเรียนออนไลน์แล้ว แต่ก็หา
ช่องทางติดต่ออาจารย์หลังจากจบคลาส หรือถามจาก
เพื่อน ๆ บ้าง บางครั้งติดต่ออาจารย์ไม่ได้ ติดต่อยาก แต่
ก็พยายามหาวิธีและช่องทางที่จะติดต่ออาจารย์ให้ได้”
(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 2565)

“อาจารย์จะส่งไฟล์หรือซีดีให้ล่วงหน้า เราก็จะเอามาอ่านก่อนเพื่อทำความเข้าใจว่าอาจารย์จะสอนเรื่องอะไร เรียนเรื่องอะไร พอถึงเวลาเรียนแล้วอาจารย์ถามเราก็จะตอบได้และเข้าใจเร็วขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 2565)

1.1.3 การตรวจสอบผลคะแนนระหว่างเรียน

การเรียนในแต่ละรายวิชา มีวิธีการวัดผลที่แตกต่างกันออกไปตามที่อาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้กำหนดและประกาศให้ทราบก่อนเรียน มีทั้งคะแนนการสอบกลางภาค ปลายภาค คะแนนการทำรายงาน การเข้าชั้นเรียน นักศึกษาใช้วิธีการตรวจสอบผลคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียนในแต่ละวิชาของตนเอง เพื่อนำมาประเมินและวางแผนว่าต้องทำคะแนนส่วนใดให้ได้สัดส่วนเท่าไร เช่น จะไม่ยอมขาดเรียนเพื่อเก็บคะแนนเข้าชั้นเรียน ต้องส่งงานให้ครบตรงตามเวลา สอบกลางภาคให้ได้คะแนนดีที่สุด หรือต้องทำคะแนนสอบปลายภาคให้ถึงเกณฑ์ในระดับ A หรือ B⁺ เพื่อให้ได้ผลการเรียนในแต่ละรายวิชาเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ได้รับเกียรตินิยม โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“คอยตรวจสอบคะแนนในระบบ Reg ของตัวเองว่าตอนนี้ได้คะแนนเท่าไร ต้องทำคะแนนส่วนไหนอย่างไร มีงานอะไรบ้างที่จะได้คะแนน แล้วเราก็จะพยายามทำส่วนนั้นให้ได้ แล้วก็ดูวิชาที่ผ่านมาเราเคยทำได้แค่ไหนก็พยายามปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้คะแนนเยอะขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1, 2565)

“อาจารย์จะแจ้งตอนเรียนคาบแรกของเทอมว่าจะมีคะแนนเก็บเท่าไร อะไรบ้าง สอบกลางภาคเท่าไร ปลายภาคเท่าไร พอรู้แล้วก็จัดสรรตัวเองว่าจะต้องเอาคะแนนเก็บให้หมด เอาไว้ช่วยเวลาสอบจะได้ไม่หนักมาก” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 2566)

“บางวิชาจะไม่มียางที่เป็นเก็บคะแนน อาจารย์จะพาลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้จริง แล้วให้จับกลุ่มกันทำเป็น project มานำเสนอเป็นคะแนนสอบเลย ก็จะพยายามทำให้ดีที่สุดเพื่อให้ได้คะแนนเยอะ ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11, 2565)

1.1.4 การให้ความสำคัญกับคะแนนเก็บระหว่างภาค

นักศึกษาให้ความสำคัญในการส่งรายงานและงานกลุ่มในแต่ละรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานส่วนบุคคลและรายงานกลุ่มเพื่อเก็บคะแนนให้ครบทันตามเวลา นักศึกษาเข้าใจดีว่าการที่จะได้รับผลการเรียนในระดับดีได้นั้น นักศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการเก็บสะสมคะแนน ทั้งการเข้าชั้นเรียน คะแนนรายงาน การสอบ นักศึกษากลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการส่งรายงานให้ตรงตามเวลาที่กำหนด รับผิดชอบและเอาใจใส่เรื่องคุณภาพของรายงานที่ต้องทำเป็นอย่างดีเพื่อให้ได้คะแนนมากที่สุด โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาที่อาจารย์สั่งงานก็จะทำงานส่งให้ครบทุกชิ้น บางวิชาที่เป็นงานกลุ่มก็จะนัดเพื่อน ๆ เพื่อแบ่งงานกัน และส่งงานตามเวลาเพื่อไม่ให้เสียคะแนนและเก็บคะแนนให้ได้เยอะที่สุด” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 2565)

“ช่วงที่เรียนออนไลน์ บางวิชาอาจารย์จะสั่งงานเยอะกว่าตอนเรียนปกติ ก็จะพยายามแบ่งเวลาในการทำงาน และส่งงานให้ครบ ทำให้เสร็จทันส่งตามเวลา ตอนสอบปลายภาคจะได้ไม่ต้องเครียดกับคะแนนสอบมาก” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 2566)

“เวลาที่อาจารย์สั่งงานกลุ่ม ก็จะมีปัญหาบ้างเวลานัดประชุมออนไลน์เพื่อปรึกษาและมอบหมายงานกัน แต่ก็นัดคุยกันบ่อย ๆ จนกว่าจะทำงานเสร็จสมบูรณ์ ไม่เหมือนช่วงที่เรียนปกติ ได้เจอกัน คุยกัน จะทำให้สรุปหัวข้อง่าย และงานจะเสร็จเร็วกว่า” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 2566)

1.1.5 การรู้หน้าที่ของตัวเอง

นักศึกษามีความเข้าใจและรู้หน้าที่ของตนเองว่าต้องทำอะไรตอนไหน รู้จักแยกแยะ สามารถแบ่งเวลาทำกิจกรรมและการเรียนได้อย่างดี นักศึกษบริหารจัดการเวลาของตัวเอง โดยใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญว่าต้องทำอะไรก่อน ทำอะไรหลัง เวลาไหนที่ต้องอ่านหนังสือ ทบทวนเนื้อหา ทำงานกลุ่ม และเตรียมตัวสอบ หลังจากมีเวลาว่างจากการอ่านหนังสือ นักศึกษาบางรายได้ใช้เวลาออกกำลังกายด้วยการไปเล่นกีฬา เดินรอบมหาวิทยาลัย บ้างก็ไปเที่ยวพักผ่อน จับจ่ายใช้สอยตามห้างสรรพสินค้าในตัวเมือง หรือนั่งเล่นชายหาด หัวหิน ชะอำ โดยในส่วนนี้ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ต้อง manage ตัวเองให้ดี อย่างเวลาเรียนก็คือเรียน เล่นก็คือเล่น ก่อนสอบ 1 สัปดาห์ จะไม่ทำกิจกรรมเลย เน้นอ่านหนังสือเป็นหลัก พอสอบเสร็จก็ค่อยไปพักผ่อน เพื่อผ่อนคลายสมอง เล่นเกมส์ เล่นกีฬา หรือไปเที่ยว บ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 2565)

“วางแผนชีวิตตัวเองไว้เลยว่าจะต้องเรียนให้จบภายใน 3.5 ปี แล้วก็จัดสรรเวลาว่า เราจะตื่นนอนตอนไหน จะอ่านหนังสือตอนไหน มีแบ่งเวลาไปทำกิจกรรมของสาขา ด้วย แต่ถ้าช่วงไหนที่ต้องทำรายงานหรือใกล้สอบก็จะงดทำกิจกรรมก่อน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 2565)

“รู้ตัวว่าเวลาไหนควรทำอะไร เวลาเรียนก็จะเรียน เวลาเที่ยวก็เที่ยว หรือถ้าว่างก็ชวนเพื่อนเดินเล่นรอบมหาวิทยาลัย จะแยกเรื่องสำคัญก่อนว่าตอนนี้เราควรทำอะไร เราทำอะไรอยู่ ต้องตระหนักรู้ว่าตัวเองกำลังทำอะไร คิดถึงเป้าหมายข้างหน้าว่าเราต้องการอะไรและทำตามเป้าหมายของเรา” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 2565)

นอกจากการมีวินัยด้านการเรียนแล้ว ในช่วงที่มีการเรียนแบบผสมผสาน นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่สนใจเรื่องการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมของคณะวิชา กิจกรรมของสาขาวิชา เช่น การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อฝึกปฏิบัติ การออกค่ายอาสาพัฒนา การประกวดแผนธุรกิจ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ โครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่าง ๆ

โดยสรุป นักศึกษามีคุณลักษณะและวิธีการการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน โดยควบคุมพฤติกรรมของตนเอง มีวินัยในตนเองที่จะต้องเข้าเรียนทุกครั้ง ไม่ขาดเรียน จัดลำดับความสำคัญในการเรียนและกิจกรรม จัดสรรและแบ่งเวลาเข้าเรียนทุกรายวิชาตามตารางการเรียนการสอน เมื่อเข้าเรียนแล้วก็จะตั้งใจเรียน พยายามทำความเข้าใจเนื้อหา หากไม่เข้าใจก็จะพยายามถามอาจารย์ผู้สอนหรือเพื่อนที่รู้ ในระหว่างที่เรียนก็จะตรวจสอบคะแนนเพื่อประเมินผลตัวเอง และวางแผนการเรียนในแต่ละรายวิชา มุ่งทำคะแนนให้อยู่ในระดับที่สูง ทบทวนเนื้อหาทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มุ่งมั่น ตั้งใจอ่านหนังสือเตรียมตัวสอบ เพื่อจะได้มีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับเกียรตินิยม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากแรงกระตุ้นภายในของตัวนักศึกษาเอง เพื่อให้ตนเองสำเร็จการศึกษาและมีผลการศึกษายู่ในเกณฑ์ระดับเกียรตินิยม

1.2 การปรับตัวและการใช้ความยืดหยุ่นทางอารมณ์

สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและการใช้ชีวิตในแบบที่ไม่คาดคิดมาก่อน ทำให้นักศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาการเรียนที่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการเรียนใหม่ ปัญหาการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ไม่พร้อม ไม่รู้จักและไม่คุ้นชินกับการใช้โปรแกรมออนไลน์ ปัญหาของสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียน เช่น การเรียนที่บ้าน บางครั้งต้องช่วยทำภารกิจของผู้ปกครอง ช่วยงานบ้าน ทำให้เสียโอกาสทางการศึกษา ซึ่งส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากสัมภาษณ์ ดังนี้

“การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปมากจากหน้ามือเป็นหลังมือ ช่วงแรกยังปรับตัวไม่ทันและอุปกรณ์ที่ต้องใช้เรียนก็ยังไม่พร้อม ไม่เข้าใจและยังใช้งานโปรแกรมและอุปกรณ์ไม่เป็น เลยไม่มั่นใจว่าการเรียนออนไลน์จะทำให้เราเข้าใจเนื้อหาการเรียนได้ ทำให้ไม่ค่อยใส่ใจและตั้งใจเรียนเท่าไร แต่พอเริ่มจับจุดได้ก็จะลองฝึกและถามเพื่อน ๆ บ้าง ก็เริ่มปรับตัวและพัฒนาตัวเองได้ดีขึ้น”
(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1, 2565)

1.2.1 การปรับตัว

1.2.1.1 การปรับตัวเรื่องการเรียนคนเดียว การเรียนออนไลน์ที่บ้านทำให้นักศึกษาต้องเรียนหนังสือคนเดียวโดยขาดการเรียนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เมื่อเกิดข้อสงสัยต่าง ๆ จากบทเรียน ปกตินักศึกษามักถามเพื่อนหรือถามอาจารย์ในชั้นเรียน ในการเรียนออนไลน์นั้นนักศึกษา

สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาไม่สามารถถามเพื่อนหรือเกิดความเกรงใจที่จะถามผู้สอนระหว่างเรียน นักศึกษาใช้วิธีพยายามอ่านหนังสือทบทวน ตั้งใจฟังเวลาเรียน และติดต่ออาจารย์ผู้สอนภายหลัง เพื่อสอบถามในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การเรียนออนไลน์ทำให้ต้องเรียนคนเดียวไม่มีเพื่อน คอยช่วย แต่พอสำรวจตัวเองแล้วก็รู้สึกว่่า จริงๆ แล้วเราก็ทำได้นะ บางวิชาอ่านหนังสือเองก็เข้าใจและทำได้ เข้าคลาสเรียนทุกครั้ง บางวิชา ก็จะเปิดออนไลน์ทิ้งไว้ ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง แล้วค่อยอ่านหนังสือเองทีหลัง กับบางวิชา ก็จะตั้งใจเรียนให้เข้าใจเลย แล้วใกล้สอบค่อยอ่านเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย พอจัดระเบียบตัวเอง จัดสรรเวลาเรียนได้ ก็ไม่ต้องคอยถามหรือพึ่งพาเพื่อน ๆ แต่เปลี่ยนเป็นเราที่ตอบและอธิบายให้เพื่อนฟังได้ ทำให้รู้สึกว่าตัวเองเป็นคนเก่งขึ้น ฉลาดขึ้น รู้สึกภูมิใจที่ตัวเองทำได้ฉลาดกว่าคนอื่น ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 2565)

“ตอนที่เรียนออนไลน์จะมีปัญหาบ้างเวลาที่เรียนแล้วไม่เข้าใจจะไม่กล้าถามอาจารย์ทันทีเพราะเกรงใจเพื่อนที่อยากออกจากห้องเรียนออนไลน์แล้ว แต่ก็พยายามหาช่องทางติดต่ออาจารย์หลังจากเลิกคลาส หรือถามจากเพื่อน ๆ บ้าง มีอาจารย์บางท่านที่ไม่สามารถติดต่อได้ ติดต่อยาก แต่ก็พยายามหาวิธีและช่องทางที่จะติดต่ออาจารย์” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 2565)

1.2.1.2 การปรับตัวด้านความพยายามผลักดันตัวเองให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้นจนได้คะแนนถึงเกณฑ์ในระดับเกียรตินิยม ด้วยการทบทวนรายวิชา การอ่านหนังสือมากขึ้น การพยายามทำความเข้าใจบทเรียน เพื่อให้ได้ผลการสอบทั้งระหว่างภาคและปลายภาคมีคะแนนสูง โดยตั้งเป้าหมายและวางแผนโดยมุ่งหวังผลการศึกษาระดับ A หรือ B⁺ และมีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับเกียรตินิยม ซึ่งส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาเจอเพื่อนที่เรียนมาด้วยกันได้เกียรตินิยมทั้ง ๆ ที่เราเป็นคนตัวให้ แต่เราได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อน ทำให้ฉุดคิดและคับแค้นใจว่าทำไมตัวเองยังอยู่ที่เดิม เรียนแล้วเกรดยังเท่าเดิม เลย active ตัวเอง และใช้แรงฮึดของตัวเอง อ่านหนังสือและทำคะแนนสอบให้ได้เยอะ ๆ เกรดเฉลี่ยจะได้ถึงเกียรตินิยมเหมือนเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 2565)

“ใช้แรงผลักดันจากที่บ้าน แล้วก็คิดว่าตัวเองมาเรียนไกล ไม่อยากให้ที่บ้านผิดหวัง ไม่ว่าจะมิแพน ไปปาร์ตี้ หรือขายของออนไลน์ แต่ก็ไม่เคยทิ้งงาน ส่งงานครบ เวลาเรียนก็ตั้งใจเต็มที่และอ่านหนังสือก่อนสอบ ที่บ้านจะได้ภูมิใจที่เราจบด้วยเกียรตินิยม” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 2565)

1.2.1.3 การปรับตัวเรื่องความมั่นใจในตนเอง นักศึกษาให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ว่าการเรียนหนังสือที่บ้านทำให้ต้องใช้ชีวิตที่ขาดสังคมนอกบ้าน ขาดกิจกรรม การทำงานร่วมกันในชั้นเรียน การนำเสนองาน ชีวิตพบปะเฉพาะบุคคลในครอบครัว หรืออยู่ในห้องตามลำพังทำให้เกิดอาการกลัวสังคม ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย แต่เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลดลง มหาวิทยาลัยผ่อนปรนเรื่องการเรียนทั้งออนไลน์และเรียนออนไซต์ที่มหาวิทยาลัย ทำให้ชีวิตความเป็นมหาวิทยาลัยกลับคืนมาบ้าง นักศึกษาได้เรียนในชั้นเรียน ได้เจอเพื่อน ได้ทำรายงานเป็นกลุ่ม ฝึกการนำเสนอ การทำโครงการ ทำให้สามารถปรับตัวและมีความมั่นใจในการใช้ชีวิตทางสังคมมากขึ้น โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ตอนเข้ามาเรียนใหม่ ๆ อยู่กับเพื่อนตลอดเวลา ไปไหนกันเป็นกลุ่ม 10-20 คน แต่พอเจอโควิดต้องกลับไปอยู่บ้านทำให้ไม่เจอใคร ไม่ได้ออกไปไหน พอชินกับการอยู่คนเดียวก็ทำให้ไม่อยากเจอใคร แต่พอกลับมาเรียนที่มหาวิทยาลัยได้เจอเพื่อนอีกครั้ง ก็รู้สึกดีขึ้นค่อย ๆ ปรับตัวอยู่กับเพื่อนได้ไม่มีปัญหาอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 2565)

“ในช่วงที่เรียนออนไลน์ เพื่อน ๆ กลับไปเรียนกันที่บ้าน แต่หนูเรียนที่หอ พอไม่ได้เจอคนเยอะ ๆ ทำให้รู้สึกกลัว การเข้าสังคมไปเลย กลัวการเผชิญหน้า กลัวไม่ค้ ไม่กล้าพูด ขาดความมั่นใจในการ present งานหน้าห้อง แต่พอกลับมาเรียนที่มหาวิทยาลัยปกติ ก็เริ่มปรับตัวใหม่อีกครั้ง พยายามฝึกฝน สร้างความมั่นใจให้ตัวเองและยังได้งานทำหลังเรียนจบก็มีความมั่นใจ กล้าพูด กล้าทำได้เหมือนเดิมและดีขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 2565)

1.2.1.4 การปรับเปลี่ยนด้วยแรงผลักดันจากเพื่อนร่วมห้องพัก นักศึกษาให้ข้อมูลว่า ในบางครั้งตนเองทำงานไม่เสร็จ ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียน ให้เสร็จตามเวลา เพื่อนร่วมห้องมักสร้างความกดดัน ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัว รู้จักการจัดสรรเวลาในการทำงานโดยไม่ต้องนอนดึก หรือเร่งรีบทำงานให้เสร็จก่อนกำหนดด้วยเวลาที่จำกัด ทำให้งานนั้นขาดคุณภาพ ผลจากการปรับตัวด้านนี้ทำให้นักศึกษามีผลงานที่มีคุณภาพ ได้คะแนนมากขึ้น มีเวลาทบทวนบทเรียนก่อนสอบ ส่งผลให้ได้รับผลการเรียนที่ดีขึ้น โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาที่อาจารย์สั่งงาน จะผลัดวันประกันพรุ่ง ยังไม่รีบทำ เพราะยังไม่ถึง deadline จนวันนึงงานมันเสร็จไม่ทัน แล้วมีวิชาอื่นที่ต้องท่องจำและอ่านหนังสือเพราะมีสอบ ซึ่งเพื่อนที่เป็นรูมเมททำงานเสร็จแล้ว อ่านหนังสือแล้ว มาถามว่างานยังไม่เสร็จหรือ ยังไม่ได้อ่านอีกหรือ มันรู้สึกโดนเพื่อนชิงใส่ ทำให้หงุดหงิดและรู้สึกตัวเองยังไม่ดีพอ เลยต้อง active ตัวเอง วางแผนจัดสรรเวลาใหม่ และเปลี่ยนตัวเองให้ขยันขึ้น พอคะแนนออกก็รู้สึกพอใจและยอมรับกับคะแนนที่ทำได้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 2565)

1.2.2 การใช้ความยืดหยุ่นทางอารมณ์

ในระหว่างการเรียนรู้ นักศึกษาขาดแรงบันดาลใจในการเรียน ท้อแท้ จากเดิมที่มีบุคลิกและอุปนิสัยที่ทำทุกสิ่งอย่างมีแบบแผน มีกำหนดเวลาต่าง ๆ พอต้องเผชิญปัญหาด้านการเรียนหลาย ๆ อย่าง การเรียนคนเดียว การเรียนออนไลน์ การทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีข้อจำกัด

ทำให้เกิดความเครียด เกรงว่าผลการเรียนจะไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นผลทำให้รู้สึกท้อถอย เบื่อหน่าย นักศึกษาใช้วิธีการมองในแง่ดีของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเรียกแรงบันดาลใจนั้นกลับมาโดยมีจุดมุ่งหวังว่าสิ่งนี้จะทำให้นักศึกษาไปสู่เป้าหมายกับการเรียนที่ได้เกียรตินิยม โดยในส่วนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“พอมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องการเรียนรู้ รู้ตัวเองว่าสามารถปรับตัวได้ เพราะเลือกมองในแง่ดีของการเรียนออนไลน์ เช่น ไม่ต้องรีบตื่นไปรอรถราง ไม่ต้องปั่นจักรยานตากแดดไปนั่งเรียนแบบเหงื่อท่วม หรือบางทีตื่นนอนแล้วนั่งเรียนได้เลยไม่ต้องอาบน้ำ มีเวลาว่างทบทวนและอ่านหนังสือมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 2565)

“รู้สึกหมด passion ในการเรียน เพราะหนูเป็นคนมีตารางชีวิตที่วางแผนไว้ว่าจะตื่นเวลานี้ อ่านหนังสือเวลานี้ จะเล่น จะทำโน่นทำนี่ แต่พอหมด passion ก็ไม่อยากจะทำอะไร ทั่วทุกอย่างเลย แต่พอเรียก passion ตัวเองกลับมาได้ มันทำให้ชีวิตตัวเองมีระบบมากขึ้น ถ้าเราไม่มี passion ไม่มีการวางแผนที่ดี อาจจะทำให้เราหลุดจากเกียรตินิยมได้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11, 2565)

ความยืดหยุ่นทางอารมณ์จึงเป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตนหรือวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาได้ทำความเข้าใจถึงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง รู้จักการแสดงออกที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ มีความเข้าใจ รับรู้ และยอมรับถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักศึกษาสามารถปรับตัวและเรียนรู้การใช้ชีวิตในการเรียนที่ต้องเปลี่ยนแปลง แม้จะต้องเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากในการดำเนินชีวิตและการเรียน แต่ก็สามารถรับมือและปรับตัวตามสถานการณ์ได้ นักศึกษามีการปรับตัวโดยเรียนรู้การใช้อุปกรณ์ ฝึกฝนการใช้งานเทคโนโลยีและโปรแกรมการเรียนออนไลน์ รวมถึงแอปพลิเคชันที่ช่วยให้การดำเนินชีวิตประจำวัน มีการติดตามวิธีการเรียนการสอนและการสั่งงานที่เป็นคะแนนเก็บ สามารถวางแผนชีวิตเพื่อจัดการกับความเครียดของตัวเอง เช่น การไปสังสรรค์กับเพื่อนในตอนกลางคืน การเล่นเกม เล่นเกมส์ และกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแต่ละบุคคลก็รู้จักและมีความรับผิดชอบควบคุมตัวเองเพื่อเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่มุ่งหวัง นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษาที่ใช้

ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ในการปรับตัวคือการมองในแง่ดีของการเปลี่ยนแปลง และใช้สิ่งนั้นให้เป็นประโยชน์เพื่อมุ่งหวังความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 การใช้ความฉลาดรู้

ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดรู้เป็นสิ่งสำคัญที่นำพานักศึกษาไปสู่ความสำเร็จ นักศึกษาเรียนรู้ รับรู้ และเข้าใจในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียน การที่ต้องเรียนหนังสือแบบออนไลน์ที่บ้าน การเรียนหนังสือแบบผสมผสาน รูปแบบการใช้ชีวิตและระบบความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเพื่อน อาจารย์ ที่เปลี่ยนแปลงไป นักศึกษาใช้ความฉลาดรู้ของตนเองในการยอมรับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตื่นตัวเพื่อเตรียมความพร้อมกับการเรียนในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ด้วยการวางแผนการเรียน การ จัดสรรเวลาเรียน แบ่งเวลาทำกิจกรรมนอกเหนือการเรียน การทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทบทวนเนื้อหาวิชา เรียนรู้วิธีการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีและโปรแกรมการเรียนออนไลน์รูปแบบใหม่ แม้ว่าในช่วงแรกนักศึกษบางรายไม่มั่นใจว่าจะเรียนรู้เรื่องหรือเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ แต่เมื่อยอมรับและปรับตัวแล้วก็หาแนวทางและวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง โดยแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์และการมีวินัยในตัวเอง ความไม่ใฝ่รู้ การมุ่งความสำเร็จได้รับเกียรตินิยม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษากลุ่มนี้ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่ละบุคคลก็ใช้ความสามารถทางสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดในการเรียนรู้สู่ความสำเร็จตามที่ได้มุ่งหวัง โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การเรียนออนไลน์ทำให้ต้องเรียนคนเดียวไม่มีเพื่อนคอยช่วย แต่พอสำรวจตัวเองแล้วก็รู้สึก ว่า จริงๆ แล้วเราก็ทำได้นะ บางวิชาอ่านหนังสือเองก็เข้าใจและทำได้ เข้าคลาสเรียนทุกครั้ง บางวิชา ก็จะเปิดออนไลน์ทิ้งไว้ ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง แล้วค่อยอ่านหนังสือเองทีหลัง กับบางวิชา ก็จะตั้งใจเรียนให้เข้าใจเลย แล้วใกล้สอบค่อยอ่านเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย พอจัดระเบียบตัวเอง จัดสรรเวลาเรียนได้ก็ไม่ต้องคอยถามหรือพึ่งพาเพื่อน ๆ แต่เปลี่ยนเป็นเราที่ตอบและอธิบายให้เพื่อนฟังได้ ทำให้รู้สึกว่าตัวเองเป็นคนเก่งขึ้น ฉลาดขึ้น รู้สึกภูมิใจที่ตัวเองทำได้ฉลาดกว่าคนอื่น ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 2565)

“สมัยเรียน ม.ต้น เคยมีประสบการณ์เรียนออนไลน์ตอนเรียนพิเศษ ก็พอที่จะคุ้นเคยกับการเรียนออนไลน์มาบ้าง แต่เรียนรู้และฝึกใช้โปรแกรมที่ใช้เรียนออนไลน์เพิ่มเติม นิดหน่อย เลยไม่ค่อยมีปัญหากับรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 2566)

“การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปมากจากหน้ามือเป็นหลังมือ ทำให้ในช่วงแรกยังปรับตัวไม่ทัน และอุปกรณ์ที่ต้องใช้ก็ยังไม่พร้อม ไม่เข้าใจการใช้อุปกรณ์ ยังใช้ไม่เป็น และไม่มั่นใจว่าการเรียนออนไลน์จะทำให้เราเข้าใจเนื้อหาการเรียนได้ ก็เลยไม่ค่อยตั้งใจเรียนเท่าไร แต่เมื่อเริ่มจับจุดได้ และไปคุยกับเพื่อนๆ ทำให้สามารถพัฒนาตัวเองได้ดีขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 2565)

1.4 การใช้เครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อน

1.4.1 การทำรายงานกลุ่มเก็บคะแนนและการทบทวนบทเรียนก่อนสอบ

การใช้เครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนในการทำรายงานกลุ่มเก็บคะแนนและการทบทวนบทเรียนก่อนสอบ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนด้วยตนเอง มีการรวมกลุ่มกันทำรายงาน แจ้งเตือนเมื่อมีกำหนดส่งงานหรือสอบเก็บคะแนน สรุปเนื้อหาที่เรียน หรือทบทวนบทเรียนที่ผ่านมาก่อนมีการสอบทั้งกลางภาคและปลายภาค เพื่อให้นักศึกษาได้คะแนนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“บางวิชาที่เป็นงานกลุ่มก็จะนัดเพื่อน ๆ เพื่อประชุมหารือและแบ่งงานกัน นัดเวลารวมตัวเพื่อช่วยกันทำงานให้เสร็จ และส่งงานให้ครบตามเวลาเพื่อให้ได้คะแนนเยอะที่สุด” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 2565)

“เวลาใกล้สอบจะชวนเพื่อน ๆ มาช่วยกันติว โดยแบ่งเนื้อหาและหัวข้อกันไปทำสรุป แล้วเอาเลคเชอร์มาแบ่งกัน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 2565)

“ในช่วงเวลาเรียนออนไลน์ไม่ได้เจอเพื่อนเลย เวลาที่มีเรื่องอะไรก็จะคุยกันผ่านไลน์หรือใครมีเรื่องอะไรก็แชทคุยในไลน์กลุ่มตลอด เวลาใกล้ถึงกำหนดส่งงานหรือมีสอบเก็บคะแนนอะไรก็จะเตือนและแชร์สรุปเนื้อหาเตรียมสอบกัน ก็ทำให้รู้สึกว่าได้รู้จักได้คุยกับเพื่อนเยอะขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11, 2565)

1.4.2 การทบทวนเนื้อหาระหว่างเรียน

การทบทวนเนื้อหาระหว่างเรียน เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยให้นักศึกษาได้คะแนนในการสอบสูงขึ้น นักศึกษาใช้ความพยายามและตั้งใจในเวลาเรียน อ่านทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนมาหลังจากเรียนจบในคาบเรียนแล้ว ค้นคว้าเพิ่มเติมความรู้จากอินเทอร์เน็ต นักศึกษาบางรายขอให้เพื่อนที่เรียนด้วยกันช่วยอธิบายในประเด็นหรือเรื่องที่ตนเองไม่เข้าใจเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาของบทเรียน และบางรายเมื่อเข้าใจแล้วจะช่วยทบทวนเนื้อหาให้กับเพื่อน เป็นการทบทวนเนื้อหาที่เรียนให้ตัวเองเพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“บางครั้งเวลาที่ฟังอาจารย์ไม่เข้าใจแล้วไม่กล้าถามอาจารย์ ก็จะกลับมาทบทวนและอ่านเพิ่มเติม แล้วก็ถามเพื่อนที่รู้ให้ช่วยติวให้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 2565)

“ช่วงที่เรียนออนไลน์ต้องเรียนคนเดียวไม่เจอเพื่อนก็จะพยายามตั้งใจและอ่านหนังสือเยอะ ๆ ทำข้อดีโน้ตของตัวเองไว้อ่านตอนสอบและติวให้เพื่อนเพื่อทบทวนไปในตัวด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 2565)

1.5 การใช้วิธีการจัดระเบียบในการเรียน

1.5.1 การเตรียมตัวก่อนเรียนและทบทวนบทเรียน

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป ต้องเตรียมตัวก่อนเรียน จัดระเบียบในการเรียนและทบทวนเนื้อหา เมื่อถึงช่วงใกล้สอบนักศึกษาก็จะตั้งใจ มุ่งมั่นอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนเพิ่มเติมเพื่อสร้างความเข้าใจใน

เนื้อหาที่เรียนและสามารถทำข้อสอบให้ได้คะแนนดีที่สุด นักศึกษามีการแบ่งปันความรู้กับกลุ่มเพื่อนที่มีผลการเรียนดีและเก่งกว่า เพื่อให้ตัวเองมีความรู้ความเข้าใจระหว่างเรียน และช่วยทำให้ได้คะแนนการสอบดีเป็นที่น่าพอใจ โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ช่วงที่อยู่หอจะอยู่กับเพื่อนที่เป็นกลุ่มเด็กเรียน เวลาเรียนภาษาอังกฤษก็จะเอามาช่วยกันนั่งแปลก่อนเข้าเรียน เวลาอาจารย์ถามเราก็ตอบได้ และบางครั้งมี Quiz ในคาบเรียน เราก็มักจะทำคะแนนได้ดี” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 2565)

1.5.2 การเข้าเรียน การตั้งใจเรียน การจัดสรรเวลาเรียน การพึ่งตนเองและผู้อื่นในการเรียน

ผลการศึกษาพบว่า แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การดำเนินชีวิตของนักศึกษาเปลี่ยนไป ทั้งเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนจากรูปแบบออนไลน์มาเป็นออนไลน์ การใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีและโปรแกรมการเรียนใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ นักศึกษาบางรายเลือกมองในแง่ดีของการเรียนออนไลน์และใช้เป็นแรงผลักดันให้ตั้งใจเรียน หรือบางรายได้วางแผนการเรียนอย่างชัดเจนเพื่อสำเร็จการศึกษาและทำงานหลังสำเร็จการศึกษา จัดสรรเวลาในการอ่านหนังสือและทบทวนเนื้อหาให้สามารถทำข้อสอบและมีคะแนนตามที่ได้ตั้งใจไว้ นอกจากนี้ นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนที่เป็นคนเก่งด้วยกันเองหรือการแบ่งปันข้อมูลเนื้อหาสำคัญ ๆ ที่ได้จดบันทึกไว้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและสามารถทำคะแนนเก็บและคะแนนสอบได้ดี โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“หนูลงร้านไปปาร์ตี้บ่อยและกลับหอดึกมาก แต่ก็ตื่นไปเรียนทุกครั้ง ไม่เคยขาดเรียน ต่อให้เมาก็ต้องเอาตัวเองไปเข้าห้องเรียนให้ได้ทุกคาบ แม้ว่าจะฟังไม่รู้เรื่อง แต่ก็ขอให้เนื้อหาผ่าน ๆ หูไปก่อน แล้วค่อยไปอ่านหนังสือเพิ่มเติมตอนสอบ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 2565)

“วางแผนในการเรียนว่าอยากได้งานทำหลังจากเรียนจบ
อยากทำงานกับบริษัทต่างชาติเพราะจะได้มีเงินเดือนที่
สูงกว่า จึงตั้งใจฝึกฝนภาษาให้ดี และดึงเพื่อน ๆ จับกลุ่ม
เพื่อช่วยกันเรียนและติวก่อนสอบ สิ่งสำคัญในการเรียน
คือเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 2565)

1.5.3 การเตรียมตัวสอบ

การเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนและการจัดสอบของสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้การสอบแบบออนไลน์ นักศึกษามุ่งหวังที่มีผลการเรียนดีและสามารถทำคะแนนสอบได้ทั้งในการสอบกลางภาคและปลายภาค นักศึกษามีวิธีการทบทวนเนื้อหาการเรียนด้วยตนเองและการแบ่งปันความรู้กับเพื่อนที่มีผลการเรียนดี นักศึกษาใช้วิธีการมุ่งอ่านหนังสือให้เต็มที่ โดยงดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อ การอ่านหนังสือสอบ เช่น หยุดเล่นเกมส์ ออกกำลังกาย เล่นกีฬา จะได้มีความพร้อมและเวลาสอบสามารถทำข้อสอบด้วยความเข้าใจเพื่อให้ได้คะแนนสอบที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ต้อง manage ตัวเองให้ดี อย่างเวลาเรียนก็คือเรียน เล่นก็คือเล่น ก่อนสอบ 1 สัปดาห์ จะไม่ทำกิจกรรมเลย เน้นอ่านหนังสือเป็นหลัก พอสอบเสร็จก็ค่อยไปพักผ่อน เพื่อผ่อนคลายสมอง เล่นเกมส์ เล่นกีฬา หรือไปเที่ยวบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 2565)

“เราจะนัดเพื่อน ๆ รวมตัวกันเพื่อติวข้อสอบก่อน ตรงไหนที่ไม่เข้าใจหรือต้องคำนวณ เช่น บัญชี คณิตศาสตร์ ก็จะทำให้เพื่อนช่วยแนะนำ ฝึกทำโจทย์ ส่วนวิชาที่ต้องอ่านเนื้อหาหรือต้องท่องจำ ก็จะอ่านล่วงหน้า ทำสรุปไว้ทบทวนก่อนเข้าห้องสอบ จะไม่เร่งอ่านภายใน 1-2 วัน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 2565)

1.6 การรู้จักแบ่งเวลาและความรับผิดชอบในการเรียน

การรู้จักหน้าที่และสร้างความรับผิดชอบในหน้าที่ให้เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้เมื่อต้องเผชิญกับรูปแบบการเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการศึกษาและเรียนรู้เพื่อให้สำเร็จการศึกษา นักศึกษามีการวางแผนการใช้ชีวิตและการเรียน

ตามรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาร่างการรับรู้ แบ่งเวลาและจัดระเบียบการเรียนของตนเอง วางแผนการเรียนของตนเองในการอ่านหนังสือ ทบทวนเนื้อหาการเรียนเพิ่มเติม ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนและส่งตามกำหนดเวลา เพื่อให้มีคะแนนตามที่มุ่งหวังและสำเร็จการศึกษาตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาที่อาจารย์สั่งงานก็จะทำงานส่งให้ครบทุกชิ้น บางวิชาที่เป็นงานกลุ่มก็จะนัดเพื่อน ๆ เพื่อแบ่งงานกัน และส่งงานตามเวลาเพื่อไม่ให้เสียคะแนนและเก็บคะแนนให้ได้เยอะที่สุด” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1, 2565)

“ใช้แรงผลักดันจากที่บ้าน แล้วก็คิดว่าตัวเองมาเรียนไกล ไม่อยากให้ที่บ้านผิดหวัง ไม่ว่าจะไปไหน ไปปาร์ตี้ หรือขายของออนไลน์ แต่ก็ไม่เคยทิ้งงาน ส่งงานครบ เวลาเรียนก็ตั้งใจเต็มที่และอ่านหนังสือก่อนสอบ ที่บ้านจะได้ภูมิใจที่เราจบด้วยเกียรตินิยม” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 2565)

“จะต้องจัดสรรเวลาให้ดี เพราะตอนนี้เรียน ปี 4 งานจะเยอะมาก ต้องทำสารนิพนธ์ แล้ววันเสาร์-อาทิตย์ ก็ต้องเรียนของ ป.โท ด้วย ทำให้งานจะเยอะกว่าเพื่อนคนอื่น จึงต้องแบ่งเวลา วางแผนให้ดี ซึ่งต้องรับผิดชอบตัวเองมาก ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 2565)

2. ปัญหาและอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนสอนอย่างฉับพลันเป็นแบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 รวมทั้งการเรียนแบบผสมผสานระหว่างออนไลน์และการเรียนในชั้นเรียนที่เรียกว่าออนไซต์ได้สร้างปัญหาและอุปสรรคแก่นักศึกษาหลายด้านด้วยกัน จากการศึกษาพบว่ามีนักศึกษาจำนวนมากไม่สามารถปรับตัวกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ทั้งเรื่องวิธีการและกระบวนการสอนแบบใหม่ หรือแม้กระทั่งการวางแผนการใช้ชีวิตในช่วงสถานการณ์โควิด จึงทำให้การใช้ชีวิตและวิธีการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน วิธีการ

การเรียนรู้ ระบบความสัมพันธ์ของนักศึกษา ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยี
 แห่งตัวตนสู่ความสำเร็จในการศึกษา ดังนี้

2.1 ปัญหาจากสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียน

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนของ
 นักศึกษาเป็นอย่างมาก ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่เกิดจากบริบท
 และสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนออนไลน์จึงทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความ
 กระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เช่น สถานที่เรียนร้อนอบอ้าว
 หรือเสียงดังจากสิ่งรอบข้าง ผู้ปกครองใช้งานบ้าน เป็นต้น จึงทำให้นักศึกษาไม่มีสมาธิในการเรียน
 ผลการเรียนตกต่ำไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เรียนที่บ้านมีเสียงดังรบกวน เสียงจากโทรทัศน์ เสียง
 จากสัตว์เลี้ยงที่บ้าน ทำให้ไม่มีสมาธิ จึงไม่อยากเรียน”
 (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 2565)

“เพื่อนที่หอบเล่นเกมเสียงดังไม่มีสมาธิ พอเห็นเพื่อน
 เล่นก็เล่นบ้าง แล้วเดี๋ยวค่อยอ่านหนังสือย้อนหลังก็ได้”
 (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 2565)

“ที่บ้านร้อนทำให้ขี้เกียจเรียน ก็เลยออกไปเดินเที่ยวห้าง
 แอร์เย็น ๆ กลับมาค่อยมาดูวิดีโอสอนตอนหลังก็ได้”
 (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 2565)

2.2 ปัญหาการขาดอุปกรณ์ในการเรียนที่เหมาะสม

วิธีการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไปเป็นอีกหนึ่งปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการเรียนรู้
 ในห้องเรียนที่นักศึกษามีอุปกรณ์การเรียนเพียงไม่กี่อย่าง เช่น หนังสือ สมุดจดบันทึก อุปกรณ์เครื่อง
 เขียน แต่เมื่อเปลี่ยนวิธีการสอนเป็นแบบออนไลน์ นักศึกษาจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เพิ่มขึ้นเพื่อเรียน
 ออนไลน์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือที่มีภาพและเสียงมีคุณภาพ คมชัด และสิ่งสำคัญที่สุด
 ประการหนึ่งคือสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ดี นักศึกษาที่มีสภาพเศรษฐกิจดีไม่มีอุปสรรคด้านนี้
 เนื่องจากผู้ปกครองจัดทำให้เป็นอย่างดี นักศึกษาบางรายที่ฐานะทางครอบครัวไม่ดีจึงนับว่าสร้าง
 ปัญหาค่าใช้จ่ายเนื่องจากต้องหาเงินซื้ออุปกรณ์การศึกษาและค่าใช้จ่ายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น

คณะวิชาให้ทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายบ้าง รวมทั้งการคืนเงินค่าลงทะเบียนการศึกษาเป็นบางส่วน รายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนจากการเรียนในห้องเรียนเป็นการเรียนออนไลน์ ส่งผลให้นักศึกษาปรับตัวกับวิธีการเรียนออนไลน์ได้ไม่ดี พบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องอุปกรณ์การเรียน นักศึกษาขาดอุปกรณ์การเรียน บางรายไม่มีคอมพิวเตอร์เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การเรียนปกติที่ไม่มีการแพร่ระบาดของโรคที่ไม่ต้องใช้มาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม นักศึกษาสามารถใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ของคณะวิชา หรือของมหาวิทยาลัยที่ได้จัดเตรียมไว้ให้บริการนักศึกษาในพื้นที่บริการใช้คอมพิวเตอร์ต่างๆ บางรายใช้โทรศัพท์มือถือของตนเองเรียน ปัญหาคือหน้าจอโทรศัพท์มีขนาดเล็ก ข้อจำกัดของโทรศัพท์ในการลงโปรแกรมประยุกต์ (Application) ทำให้ไม่สะดวกและไม่เอื้อต่อการเรียน เพราะมีบางวิชาที่ต้องฝึกทักษะด้านต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาอังกฤษในบางรายวิชาต้องฝึกทักษะการพูด นักศึกษาต้องเปิดกล้องเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้เห็นผู้เรียน แต่ด้วยความไม่ทันสมัย หรือไม่มีประสิทธิภาพของอุปกรณ์สื่อสาร ทำให้การเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ ไม่มีประสิทธิภาพ นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน รวมถึงไม่มีส่วนร่วมชั้นเรียน บางรายต้องขอให้ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ให้ใหม่เพื่อตอบสนองและรองรับการเรียนแบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เรียนออนไลน์มีปัญหาเยอะ เรื่องหลักเลยคือ ขาดอุปกรณ์การเรียน ที่ไม่พร้อม จึงไม่ยอมเรียน เบื่อ จนทำให้รู้สึกว่าพฤติกรรมตัวเองเปลี่ยนไป จากชอบเรียนหนังสือกลายเป็นคนขี้เกียจ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 2565)

“ตอนคณะประกาศเรียนออนไลน์ 100% ก็ปรับตัวไม่ได้ เพราะไม่รู้จะเอาคอมที่ไหนเรียน ไอแพดก็ไม่มี ไม่อยากเรียนออนไลน์เลย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 2565)

“ไม่ยอมเรียนออนไลน์ เพราะไม่สะดวก คอมที่มีอยู่ก็ไม่รองรับบางโปรแกรมที่อาจารย์ใช้ และเวลาเรียนออนไลน์ก็ฟังอาจารย์ไม่รู้เรื่อง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 2565)

“ใช้โทรศัพท์เรียน เปิดหน้าจอไม่ได้ พออาจารย์ให้เปิด
จอก็เปิดไม่ได้ บางวิชาต้องเปิดหน้าจอตอบก็ไม่สามารถ
ทำได้ ทำให้ถูกตัดคะแนน เลยรู้สึกเบื่อและไม่อยากเรียน
ออนไลน์” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 2565)

“ต้องให้ที่บ้านซื้อคอมให้ เพราะปกติใช้คอมเพื่อน เพื่อน
ก็ต้องใช้เรียน ต้องรบกวนผู้ปกครอง ที่บ้านก็ต้องซื้อ
แบบเงินผ่อน พอเป็นแบบนี้ก็ทำให้รู้สึกลำบาก ท้อแท้
กับปัญหา ไม่อยากเรียน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11,
2565)

2.3 ปัญหาด้านสัญญาณการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

จากการสัมภาษณ์พบว่า นอกเหนือจากการขาดความพร้อมของอุปกรณ์แล้ว นักศึกษา
ยังเผชิญกับปัญหาหลักที่สำคัญอีกหนึ่งปัญหาคือ ปัญหาด้านการใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวคือปัญหา
การเชื่อมต่อและปัญหาด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน หลังจากที่
มหาวิทยาลัยประกาศปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนจากการเรียนในห้องเรียนเป็นการเรียนการสอน
แบบออนไลน์ทุกรายวิชา นักศึกษาส่วนใหญ่จึงต้องเรียนหนังสือจากที่บ้านหรือที่พัก ซึ่งบางรายที่บ้าน
สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ไม่ดีพอต่อการเรียนออนไลน์ หรือบางรายที่บ้านไม่มีสัญญาณเชื่อมต่อ
อินเทอร์เน็ตเลย ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนออนไลน์ได้ ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความเครียดทั้งต่อตัว
นักศึกษาเองและผู้ปกครอง นักศึกษาเครียดจากการเข้าเรียนไม่ได้เนื่องจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ดี
เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่มีสมาธิ ผลการเรียนแยกลงจนเกิดความเครียดและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักศึกษา
บางรายท้อแท้ต่อการเรียนออนไลน์ พฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเป็นคนขยัน มีเป้าหมาย มีการวางแผนที่ดี
ดี เป็นคนขี้เกียจ ไม่ใส่ใจ ผลัดวันประกันพรุ่ง โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
ดังนี้

“พอรู้ว่าต้องเรียนออนไลน์ทุกรายวิชา รู้ตัวเองเลยว่า
ต้องไม่โอเค เพราะเน็ตที่บ้านไม่ดี ไม่รู้จะเรียนยังไง”
(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 2565)

“สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่บ้านไม่ดี เรียนออนไลน์ไม่ได้ บางครั้งต้องไปอาศัยบ้านญาติเรียนออนไลน์ไปก่อน แต่ก็ไม่สะดวกสบายเหมือนบ้านตัวเอง อี๊ดอัด รู้สึกตัวเองได้เลยว่าเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 2565)

“เชื่อมต่อไม่ได้ บางวันเน็ตก็หลุดบ่อยจนไม่อยากเรียน ปกติเป็นคนตั้งใจเรียน พอเน็ตเป็นแบบนี้มันเบื่อทำให้ซีเกียจเรียนแล้วจนเกรดเทอมนั้นตกไปเลย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11, 2565)

ในส่วนผู้ปกครองของนักเรียนนั้น ผู้ปกครองคิดว่าการเรียนออนไลน์เป็นการเพิ่มภาระให้กับครอบครัว ผู้ปกครองบางรายมีรายได้น้อย หรือผู้ปกครองบางรายมีบุตรหลานในวัยเรียนมากกว่า 1 คน แต่ละคนก็ต้องใช้อุปกรณ์ในการเรียนของตนเอง ไม่สามารถแบ่งปันกันได้ ดังนั้นผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องรับภาระมากขึ้นทั้งค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์เพื่อการเรียนออนไลน์ รวมถึงต้องมีภาระค่าใช้จ่ายของอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นความเครียดจึงเกิดขึ้นในครอบครัว นักศึกษาบางรายจำเป็นต้องช่วยเหลือและหารายได้เพิ่มเติมให้กับครอบครัว ไม่สามารถจดจ่อกับการเรียนได้อย่างเต็มที่ซึ่งส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษาโดยตรง สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“กลับไปเรียนออนไลน์ที่บ้านก็ต้องช่วยที่บ้านทำงาน แล้วหารายได้เสริม เพราะมีค่าใช้จ่ายเพิ่ม เช่น ค่าไฟ ค่าแพ็กเกจเน็ตรายเดือน เพราะถ้าเน็ตไม่แรงก็เรียนไม่ได้ ถ้าไม่ซื้อเน็ตเพิ่มสัญญาณก็ไม่แรง บางครั้งกระตุก เน็ตหลุด เน็ตค้าง เรียนก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง เกรดตกแน่นอน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 2565)

“ต้องให้ที่บ้านเปลี่ยนแพ็กเกจอินเทอร์เน็ตที่บ้านเพิ่ม เพราะถ้าเน็ตช้าก็จะเรียนไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 2565)

“บ้านอยู่ไกลไม่ได้อยู่ในเมือง เน็ตเข้าถึงนะแต่สัญญาณ
ไม่ดี เลยตัดสินใจให้มาเช่าหอหลัง ม. เพื่อเรียนออนไลน์
ซึ่งมันเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัว” (ผู้ให้
ข้อมูลหลักคนที่ 15, 2565)

2.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านการปรับตัวจากการเรียนที่บ้านโดยลำพัง

จากผลการศึกษาพบว่า จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนจากรูปแบบออนไซต์มาเป็นรูปแบบออนไลน์ทุกรายวิชา นักศึกษาจึงต้องแยกย้ายและกลับไปเรียนออนไลน์ที่บ้านหรือเรียนโดยลำพังอยู่ที่หอพัก การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในเวลาเรียนระหว่างนักศึกษาและอาจารย์จึงไม่ค่อยเกิดการมีส่วนร่วมในเวลาเรียน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักศึกษาต้องขาดหายไป เช่น การปั่นจักรยานไปเรียนด้วยกันตอนเช้า การทบทวนบทเรียนเวลาตอนอยู่หอพัก หรือการทำกิจกรรมระหว่างเรียนร่วมกันในชั้นเรียน ปัญหาเหล่านี้ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความมั่นใจในตัวเอง ไม่มั่นใจว่าจะเรียนรู้เรื่อง และเวลาที่ฟังอาจารย์ไม่เข้าใจก็ไม่รู้จะถามใคร โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาที่เรียนแล้วไม่เข้าใจจะไม่กล้าถามอาจารย์ได้ทันที
เพราะเกรงใจเพื่อนที่อยากออกจากห้องเรียนออนไลน์”
(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 2565)

“บางทีก็ไม่อยากตื่นมานั่งจ้องหน้าจอคอมมาน ๆ อยากรอนมากกว่า บางทีฟังไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ มันไม่สนุกเลย
ไม่อยากจะเรียน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 2565)

“ตอนเข้ามาเรียนใหม่ ๆ อยู่กับเพื่อนตลอดเวลา ไปไหน
กันเป็นกลุ่ม 10-20 คน แต่พอเจอโควิดต้องกลับไปอยู่
บ้านทำให้ไม่เจอใคร ไม่ได้ออกไปไหน พอชินกับการอยู่
คนเดียวก็ทำให้ไม่อยากเจอใคร” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่
9, 2565)

“ปกติตอนเช้าจะไปเรียนพร้อมเพื่อน ๆ ปั่นจักรยานไปเรียน มีเรื่องคุยกันเฮฮา แต่พอกลับบ้านเรียนคนเดียว มันรู้สึกไม่มีเพื่อน ไม่สนุก น่าเบื่อมาก ” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 5, 2565)

“ในช่วงที่เรียนออนไลน์ หนูเรียนที่หอทำให้ไม่ได้เจอคนเยอะ ๆ ทำให้รู้สึกกลัวการเข้าสังคมไปเลย กลัวการเผชิญหน้าในสังคม กลัวไม่กล้าพูด และขาดความมั่นใจในการ present งานหน้าห้อง ” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 14, 2565)

2.5 ปัญหาและอุปสรรคด้านการทำรายงานตามที่ได้รับมอบหมายในรายวิชา

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์อย่างหนึ่งคือ ปัญหาช่วงเวลาการทำงานเป็นกลุ่มเนื่องจากการติดต่อระหว่างกันทำได้ไม่สะดวก เมื่อได้นัดหมายเวลาเพื่อพูดคุยเรื่องการทำงานกันแล้ว แต่เมื่อถึงเวลาสมาชิกในกลุ่มเข้าประชุมออนไลน์ได้ไม่พร้อมกัน เนื่องจากการอยู่บ้านหลายสิ่งที่ต้องทำ จึงไม่สามารถเข้าร่วมประชุมกับเพื่อนได้ เช่น ลืมเวลานัดหมาย ทำภารกิจตามความต้องการของผู้ปกครอง พาญาติไปพบแพทย์ ดูแลสัตว์เลี้ยง รวมทั้งการทำงานบ้าน แตกต่างจากการเรียนในสถานการณปกติแบบออนไซต์ในพื้นที่มหาวิทยาลัย ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่มที่จะสร้างความเข้าใจให้ตรงกันและได้ข้อสรุปในการทำงานกลุ่มได้อย่างถูกต้องตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำวิชา ในการประชุมออนไลน์บางครั้งนักศึกษาบางคนแย่งกันพูดในเวลาเดียวกัน ทำให้ไม่ทราบได้ว่าใครพูด และพูดว่าอะไร ในการเรียนช่วงสถานการณ์ปกติมีการเรียนแบบได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกฝนและเรียนรู้จริงทำให้รู้ว่ามีข้อผิดพลาดอะไรและควรแก้ปัญหาอย่างไร แต่เมื่อมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จึงเป็นอุปสรรคด้านการทำรายงานตามที่ได้รับมอบหมายในรายวิชา โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“มีปัญหาเรื่องงานกลุ่ม เพราะถ้าในสถานการณ์ปกติได้เจอกัน คุยกัน จะทำให้สรุปหัวข้อง่าย แต่เวลาคุยออนไลน์ จะแย่งกันพูด เสียงตึกกันทำให้ไม่รู้ใครพูด และพูดว่าอะไร ทำให้ทำงานกันยาก ” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 3, 2565)

“ปกติอาจารย์จะพาลงพื้นที่ชุมชน ได้ใช้ทฤษฎีและความรู้ในการลงพื้นที่ชุมชนจริง แต่พอเป็นออนไลน์ไม่ได้ลงพื้นที่ เวลาทำ project ก็จะมีปัญหาเพราะไม่ได้ฝึกจริง ๆ เลยไม่รู้ว่ามีปัญหาเกิดจากอะไร และแก้ปัญหาที่ยั่งยืน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11, 2565)

2.6 ปัญหาด้านการสอบวัดผล

ปัญหาหลาย ๆ อย่างที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 อีกประเด็นสำคัญคือปัญหาด้านการสอบวัดผล ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทางเทคนิคหรือความพร้อมด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาแต่ละราย เช่น ปัญหาด้านสัญญาณการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ความพร้อมของคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อสอบ สภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมได้ เป็นต้น ส่งผลต่อการสอบที่เปลี่ยนจากรูปแบบออนไลน์เป็นรูปแบบออนไลน์ โดยในส่วนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อินเทอร์เน็ตไม่พร้อมใช้งาน บางทีความเร็วไม่คงที่ หลุดบ่อย ทำให้ส่งข้อสอบไม่ได้ทัน ส่งข้อสอบผิดพลาด และเกิดปัญหาหากต้องการเปิดกล่องหรือโต้ตอบกับอาจารย์คุมสอบ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1, 2565)

“คอมที่ใช้สอบออนไลน์ไม่มีกล่อง เลยต้องใช้มือถือเปิดกล่อง เวลาทำข้อสอบในคอมก็ต้องคอยดูหน้าจอมือถือ เพราะพะวงกลัวเน็ตหลุดและโต้ตอบกับอาจารย์คุมสอบไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 2565)

“ตอนสอบปลายภาค ที่บ้านไฟดับทำให้สัญญาณเน็ตใช้งานไม่ได้ ต้องรีบเปลี่ยนอุปกรณ์และรีบทำข้อสอบ สติหลุดทำให้เสียสมาธิทำข้อสอบผิด และส่งข้อสอบไม่ทันตามเวลา” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 2565)

“ช่วงแรกยังใช้โปรแกรมไม่คล่อง ไม่รู้ว่าต้องทำยังไง ทำให้เสียโอกาสในการทำข้อสอบและเสียคะแนนสอบด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 2565)

2.7 ปัญหาการติดอุปกรณ์มือถือและคอมพิวเตอร์

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวในด้านการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น นักศึกษาต้องเรียนรู้วิธีการใช้อุปกรณ์ในการเรียนและการสอบในรูปแบบออนไลน์ และการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ในช่วงการระบาดของโรคที่รัฐบาลกำหนดให้ประชาชนต้องอยู่ภายในที่พักอาศัย ทำให้นักศึกษาใช้อุปกรณ์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ใช้กิจกรรมบันเทิง เช่น เล่นเกมออนไลน์ ฟังเพลง ดูภาพยนตร์ ใช้เพื่อแสวงหาความรู้ ใช้จ่ายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการติดอุปกรณ์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานตลอดเวลาติดต่อกันเป็นเวลานาน แตกต่างจากการเรียนออนไลน์ที่มีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างเพื่อน อาจารย์ และสังคมรอบตัว ที่ไม่ได้ใช้เวลาอยู่กับมือถือหรือคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา เนื่องจากมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องทำร่วมกัน โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทั้งการเรียนและการติดต่อสื่อสารจะต้องใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ทำให้เราจจจและใช้แต่โทรศัพท์ ทำให้ไม่ได้ไปเจอเพื่อนหรือเข้าสังคมเลย พอต้องออกไปเจอคนเยอะ ๆ บางทีก็ทำตัวไม่ถูก” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 2565)

“กลายเป็นคนติดโทรศัพท์ ติดอุปกรณ์ เพราะเคยชินกับการที่ไม่ต้องออกไปข้างนอก แล้วก็เรียนผ่านออนไลน์ พอกลับมาเรียนที่ ม. ต้องเข้าห้องเรียน ต้องทำข้อสอบในห้อง มีเงื่อนไขเยอะทำให้รู้สึกยุ่งยาก” (ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 2565)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีปรากฏการณ์วิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และปัญหาและอุปสรรคของการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ด้วยแนวคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์และวิธีการเรียนของนักศึกษาที่ต้องปรับตัวและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนเมื่อเจอกับความเปลี่ยนแปลง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 และมีผลการศึกษาที่อยู่ในระดับเกียรตินิยม จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า สามารถนำแนวทางและข้อเสนอแนะในงานวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของตนเองนำไปสู่ความสำเร็จการศึกษาในอนาคต ซึ่งนอกเหนือจากเรื่องการศึกษาแล้ว ผู้สนใจสามารถนำเรื่องความยืดหยุ่น ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อเตรียมพร้อมและปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงได้ จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยสรุป ดังนี้

1.1 การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รัฐบาลได้ใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ด้วยการออกประกาศให้มหาวิทยาลัยต้องจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นักศึกษาต้องเรียนหนังสืออยู่ภายในหอพักหรือแยกย้ายกันกลับไปเรียนที่บ้าน ในสถานการณ์ดังกล่าวนักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนตัวเองในด้านการเรียนไปตามรูปแบบที่สถานศึกษา กำหนด ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีทั้งรูปแบบการเรียนออนไลน์ทุกรายวิชา เมื่อสถานการณ์

การแพร่ระบาดของโรคมีความรุนแรง และการเรียนแบบผสมผสานทั้งแบบออนไซต์และออนไลน์ เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดีขึ้น ความเปลี่ยนแปลงทำให้นักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนของตนเอง สร้างการรับรู้และยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เรียนรู้และปรับตัวเพื่อให้สำเร็จการศึกษา โดยใช้ความฉลาดรู้ ความมีวินัยในตนเอง การแบ่งเวลาและความรับผิดชอบ การจัดระเบียบของการเรียน เครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อน ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีและสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้

1.1.1 ความมีวินัยในตนเอง

นักศึกษามีคุณลักษณะและวิธีการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน โดยควบคุมพฤติกรรมของตนเอง มีวินัยในตนเองที่จะต้องเข้าเรียนทุกครั้ง ไม่ขาดเรียน รู้หน้าที่ว่าจะต้องทำอะไรก่อนโดยลำดับความสำคัญในการเรียนและกิจกรรม จัดสรรและแบ่งเวลาเข้าเรียนทุกรายวิชาตามตารางการเรียนการสอน เมื่อเข้าเรียนแล้วก็จะตั้งใจเรียน พยายามทำความเข้าใจเนื้อหา หากไม่เข้าใจก็จะพยายามถามอาจารย์ผู้สอนหรือเพื่อนที่รู้ ในระหว่างที่เรียนก็จะตรวจสอบคะแนนเพื่อประเมินผลตัวเอง และวางแผนการเรียนในรายวิชา มุ่งทำคะแนนให้อยู่ในระดับที่สูง ทบทวนเนื้อหาทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มุ่งมั่น ตั้งใจอ่านหนังสือเตรียมตัวสอบ เพื่อจะได้มีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับเกียรตินิยม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากแรงกระตุ้นภายในของตัวนักศึกษาเองที่มุ่งสู่ความสำเร็จการศึกษาตามแผนที่วางไว้และมีผลการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับเกียรตินิยม

1.1.2 การปรับตัวและการใช้ความยืดหยุ่นทางอารมณ์

ความยืดหยุ่นทางอารมณ์เป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตนหรือวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้นักศึกษาได้ทำความเข้าใจถึงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง รู้จักการแสดงออกที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ มีความเข้าใจ รับรู้ และยอมรับถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยนักศึกษาสามารถปรับตัวและเรียนรู้การใช้ชีวิตในการเรียนที่ต้องเปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากในการดำเนินชีวิตและการเรียน แต่ก็สามารถรับมือและปรับตัวตามสถานการณ์ได้ ด้วยการเรียนรู้การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ต้องใช้ในการเรียน รวมถึงการใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยให้การดำเนินชีวิตประจำวันง่ายขึ้นในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเมื่อรู้สึกว่าคุณเองเกิดความท้อแท้หมดกำลังใจในการเรียน นักศึกษาสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปรับตัวและเลือกมองในด้านดีของสิ่งที่เกิดขึ้น พยายามที่จะพึ่งพาตัวเองให้อยู่รอดและสามารถเข้าเรียนได้ตามที่วางแผนไว้ เพื่อพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นจนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน

1.1.3 การใช้ความฉลาดรู้

นักศึกษาสามารถรับรู้และเข้าใจความเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) นักศึกษาใช้ความฉลาดรู้

ของตนเองในการยอมรับสถานการณ์และเรียนรู้ที่จะปรับตัว มีความตื่นตัวเพื่อเตรียมความพร้อมกับการเรียนในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ด้วยการวางแผนการเรียน การจัดสรรเวลาเรียน การทำกิจกรรมนอกเหนือการเรียน การทำงานเดี่ยว รายงานกลุ่ม การทบทวนเนื้อหารายวิชา เรียนรู้วิธีการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสำหรับการเรียนรูปแบบใหม่ แม้ว่าในช่วงแรกนักศึกษาบางคนไม่มั่นใจว่าจะเรียนรู้เรื่องหรือเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ แต่เมื่อยอมรับและปรับตัวแล้วจึงหาแนวทางและวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง โดยแต่ละบุคคลมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความใฝ่รู้ และการมุ่งสู่ความสำเร็จการศึกษาที่ได้รับเกียรตินิยม ซึ่งใช้ความสามารถทางสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดในการเรียนรู้สู่ความสำเร็จตามที่ได้มุ่งหวังแตกต่างกันไป ดังนั้นความฉลาดรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่นำพานักศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้

1.1.4 การใช้เครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อน

นักศึกษาใช้เครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนในการทำรายงานกลุ่มเก็บคะแนน คอยแจ้งเตือนเมื่อมีกำหนดส่งงานหรือสอบเก็บคะแนน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาเพื่อทบทวนบทเรียนจากที่เรียนมาทั้งระหว่างเรียนและเตรียมตัวก่อนมีการสอบทั้งกลางภาคและปลายภาค เพื่อให้ได้คะแนนตามเป้าหมายที่วางไว้

1.1.5 การใช้วิธีการจัดระเบียบในการเรียน

นักศึกษาปรับตัวตามสภาพแวดล้อมและเรียนรู้รูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป พยายามเรียนรู้การใช้งานอุปกรณ์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้าเรียนทุกครั้งไม่ว่าจะเป็นรูปแบบออนไลน์หรือออนไลน์ วางแผนและจัดระเบียบการเรียนของตนเองอย่างชัดเจน จัดสรรเวลาในการทำรายงานเพื่อเก็บคะแนน ระหว่างเรียนก็จะตั้งใจเรียนเพื่อให้ตัวเองมีความรู้ความเข้าใจ เมื่อถึงช่วงใกล้สอบนักศึกษาจะหยุดทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งมั่นและตั้งใจอ่านหนังสือ ทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาจากที่ได้ทำสรุปประเด็นสำคัญไว้ หลังจากการสอบเสร็จจึงแบ่งเวลาไปทำกิจกรรมผ่อนคลายความเครียด

1.1.6 การรู้จักแบ่งเวลาและความรับผิดชอบในการเรียน

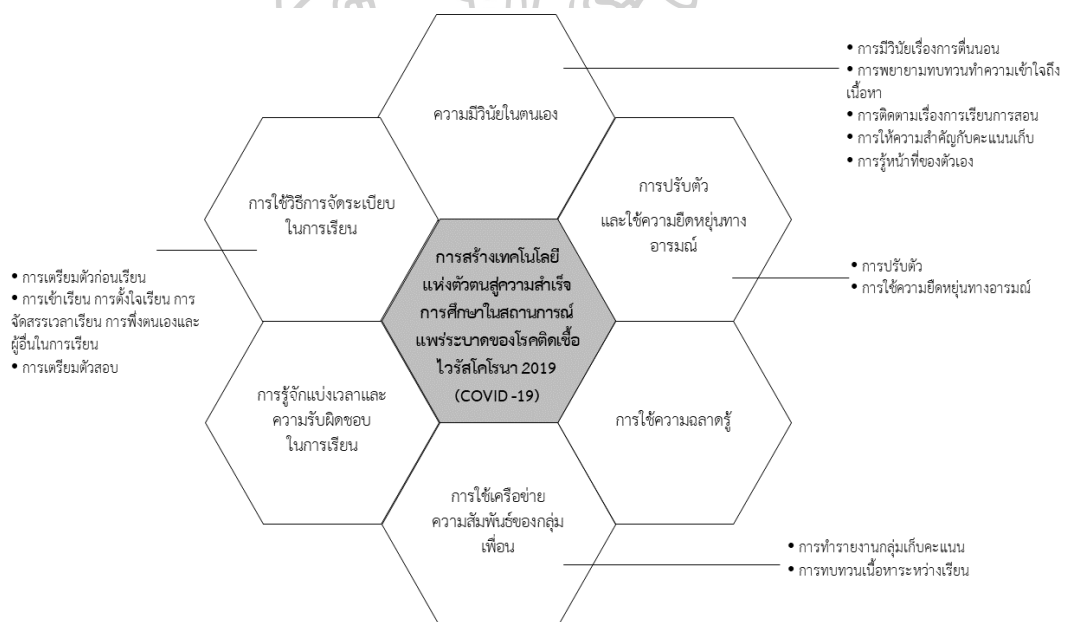
นักศึกษารู้หน้าที่ของตนเอง รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนและการทำกิจกรรม รับผิดชอบตัวเองในการเข้าเรียนและการทำรายงาน ตั้งใจทำงานให้เสร็จและส่งทันตามเวลาที่งานที่เป็นรายบุคคลและงานกลุ่ม ลงมือปฏิบัติตามแผนการเรียนของตนเองเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

1.2. ปัญหาและอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนสอนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) สร้างปัญหาและอุปสรรคแก่นักศึกษาหลายด้าน ซึ่งมีนักศึกษาจำนวนมากไม่สามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนออนไลน์และการสอบวัดผล ประกอบกับความไม่พร้อมของอุปกรณ์และสัญญาณ

อินเทอร์เน็ตที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียน สร้างภาระค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัว อีกทั้งการเรียนออนไลน์ทำให้นักศึกษาต้องเรียนตามลำพัง ขาดการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในเวลาเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักศึกษาต้องขาดหายไป การทำงานเป็นกลุ่มเกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ส่งผลนักศึกษาเกิดความเครียด เบื่อหน่าย ไม่กระตือรือร้น และท้อแท้ต่อการเรียน นอกจากนี้ การปรับตัวด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) นักศึกษาต้องใช้อุปกรณ์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะแสวงหาความรู้และการดำเนินชีวิต จึงเกิดการติดอุปกรณ์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ที่ต้องใช้งานตลอดเวลาติดต่อกันเป็นเวลานาน และส่งผลให้นักศึกษาขาดทักษะในการเข้าสังคมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน อาจารย์ และสังคมรอบตัว

จากผลการวิจัย เรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยขอสรุปเป็นแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. อภิปรายผลการศึกษา

การวิจัย เรื่อง การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปรับตัว และกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา มหาวิทยาลัยได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้เพื่อในสำเร็จการศึกษา โดยนักศึกษามีลักษณะความฉลาดรู้ มีวินัยในการเรียน สามารถควบคุมพฤติกรรมตนเอง รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบ ตั้งใจเรียน จัดสรรแบ่งเวลาในการเรียนและการทำงาน จัดระเบียบในการเรียนเพื่ออ่านหนังสือและทบทวนเนื้อหาเพื่อเตรียมตัวสอบ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย ญัฐพัชร อภิรุ้งเรืองสกุล และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561); พาฝัน นุหัง (2555); เฉลิมขวัญ เมฆสุข (2552) ที่กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการเรียนเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นมาใหม่ ด้วยความเพียรพยายาม ความอดทน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการเรียน สร้างวินัยในตนเอง พยายามมุนานะ ตั้งใจที่จะทำได้ รู้จักปล่อยวางและมองโลกในแง่ดี สร้างเครือข่ายสู่ความสำเร็จในการทำงาน วางแผนจัดระเบียบการเรียน จัดสรรเวลา และรู้ลึก รู้จริงในงานที่ตนเองรับผิดชอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริลักษณ์ ยานกุลวงศ์, 2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การกีฬา พบว่านักศึกษามีความรับผิดชอบในระดับมาก รับผิดชอบต่อหน้าที่และการกระทำของตนเอง มีการจัดการเวลาอย่างมีวินัย ทั้งในด้านการศึกษาเชิงทฤษฎีและการฝึกซ้อมทักษะทางด้านกีฬา เพื่อให้ตนเองมีความรู้ ความสามารถ เชี่ยวชาญ และรักษาทักษะของนักกีฬาให้คงที่ กำหนดเป้าหมายหลังจบการศึกษาและพยายามทำให้สำเร็จ

ในด้านการปรับตัวและใช้ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ นักศึกษามองในแง่ดีของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แม้ว่าในช่วงแรกมีปัญหาและอุปสรรค ทั้งในเรื่องของการใช้อุปกรณ์การสื่อสาร สัญญาณอินเทอร์เน็ต และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียน รวมถึงเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้ และขาดความมั่นใจในตัวเองในการเข้าสังคม ซึ่งนักศึกษามีแนวทางในการปรับตัวโดยพยายามศึกษาเรียนรู้วิธีการใช้อุปกรณ์และการใช้งานโปรแกรมการเรียนออนไลน์ มองในแง่ดีของการเรียนออนไลน์ และสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาโดยตั้งเป้าหมาย และพยายามทำให้สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กรรณิการ์ แสนสุภา, เอื้อทิพย์ คงกระพันธ์, อุมารมณ สุขารมณ และผกาพรรณ นันทะเสน, 2563) ที่ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 พบว่านักศึกษามีการปรับตัวโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการเรียน ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ซึ่งการปรับตัวมีผลต่อการเรียนและความสำเร็จทางการศึกษาของนักศึกษาและนำพา

ไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นิตยา มณีวงศ์, 2564) ที่ศึกษา พฤติกรรมและปัจจัยความสำเร็จการเรียนออนไลน์แอปพลิเคชันไลน์ ในช่วงวิกฤต COVID 19 พบว่า ในช่วงวิกฤตนักศึกษาสามารถปรับตัวใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการเรียนได้ถึงร้อยละ 85 และนักศึกษามี มุมมองต่อการเรียนว่าเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าอาหารและอื่น ๆ แต่ต้องจ่ายเงิน เพิ่มความเร็วของอินเทอร์เน็ต

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียน สัญญาณอินเทอร์เน็ต สถานที่และสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงและไม่ให้เป็นภาระของผู้ปกครอง

3.1.1 คณะวิชาควรให้ทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งการคืนเงินค่าลงทะเบียนการศึกษาเป็นบางส่วน เพื่อไม่ให้เป็นภาระของผู้ปกครอง หรือสนับสนุนอุปกรณ์และบริการอินเทอร์เน็ตที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้งานได้ทุกที่อย่างสะดวก รวมถึงจัดระบบและรูปแบบเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ตลอดเวลา

3.1.2 คณะวิชาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะที่จำเป็น และการใช้ชีวิตในสังคม เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในปรากฏการณ์ลักษณะเดียวกัน

3.1.3 คณะวิชาสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางและช่วยเหลือนักศึกษาในการเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับตัวในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

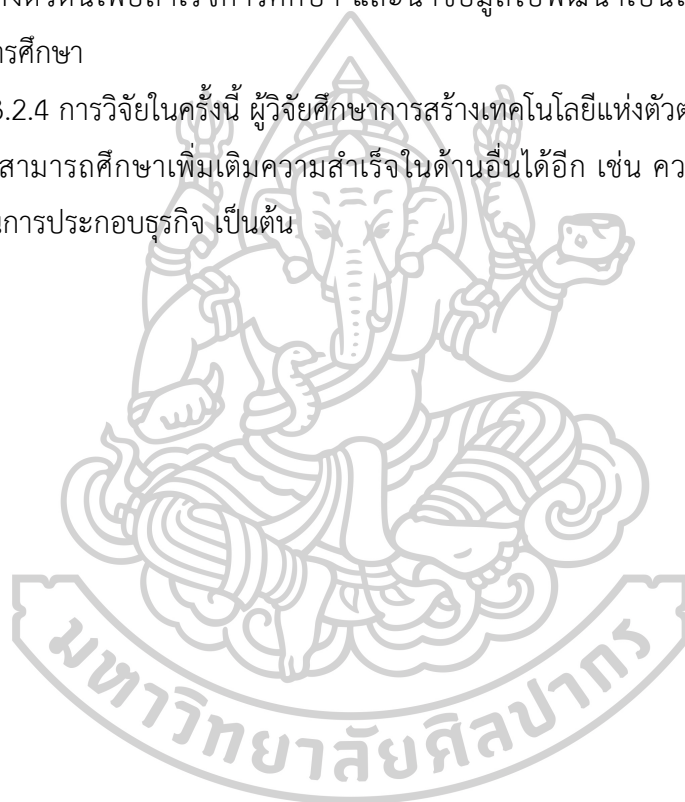
3.2.1 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2565 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลของนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการศึกษาและยังไม่สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้อุปกรณ์ปรับตัวและความยืดหยุ่นทางอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา ในปรากฏการณ์ลักษณะเดียวกัน

3.2.2 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการปรับตัวของนักศึกษาเมื่อต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาและ

ทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ เพื่อเป็นกรณีปรากฏการณ์ที่หลากหลาย เพราะประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันที่นำไปสู่การเรียนรู้ การปรับตัว นำไปสู่การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของบุคคลเพื่อความสำเร็จที่หลากหลายของแต่ละบุคคล ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ และเกิดประโยชน์ และส่งผลให้สำเร็จการศึกษาได้ตามที่มุ่งหวัง

3.2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาพฤติกรรมและเทคโนโลยีแห่งตัวตนของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลในเชิงปริมาณด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อสำเร็จการศึกษา และนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นแนวทางในการศึกษาสู่ความสำเร็จการศึกษา

3.2.4 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จการศึกษาในครั้งต่อไป สามารถศึกษาเพิ่มเติมความสำเร็จในด้านอื่นได้อีก เช่น ความสำเร็จในการทำงาน ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2563). **เปลี่ยนร้ายกลายเป็นดี พลังสุขภาพจิต RQ:Resilience Quotient.**
นนทบุรี: สำนักวิชาการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรรณิการ์ แสนสุภา, เอื้อทิพย์ คงกระพันธ์, อุมารมณ สุขารมณ และผกาวรรณ นันทะเสน. (2563).
"การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์ โควิด 19." *Journal of MCU Humanities Review*, 6, 2: 83-97.
- กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). **มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19).** https://www.mhesi.go.th/index.php/content_page/item/30_33-2019-covid-19.html
- กิตติพงษ์ ทองดีเลิศ. (2552). "พฤติกรรมการเล่นเกมคอมพิวเตอร์อย่างเหมาะสมของนักเรียนหญิงช่วง
ชั้นที่ 3 อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี." มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2552). "การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองบน เครือข่าย Self-directed Learning on
web-based Learning." *JOURNAL OF EDUCATION KHON KAEN UNIVERSITY*, 32,
1: 6-13.
- คณะกรรมการมานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21. (2560). **การเรียนรู้ : ชุมทรัพย์ในตน =
learning : the treasure within.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการศึกษา.
- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2563). **แนวปฏิบัติในสถานการณ์ระบาดของ
Covid-19 ฉบับที่ 1 (ภาค 1/2564) การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม ภาคการศึกษา
ต้นปีการศึกษา 2564.**
- เจนจิรา เกียรติชนะบำรุง และสุนทรี ศักดิ์ศรี. (2561). ความยืดหยุ่นทางอารมณ์และข้อเรียกร้องจาก
งานที่พยากรณ์ภาวะหมดไฟในการทำงานของสัตวแพทย์. ใน **การประชุมวิชาการเสนอ
ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน และพนมพร จันทระปัญญา. (2558). "การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนใน
ระดับอุดมศึกษา." *Panyapiwat Journal*, 7, 2: 267-280.
- เฉลิมขวัญ เมฆสุข. (2552). "การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศ
ทางเลือก." **วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
มหาวิทยาลัยศิลปากร,**

- ชนิสรา ศิลานุกิจ. (2550). "การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง." *วารสารวิจัยรามคำแหง*, 10, 1: 1-9.
- ชมสุภักดิ์ ครุฑทะกะ. (2562). "เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการความรู้สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ." *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8, 2: 269-279.
- ชาย โพลีตา. (2562). *ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- โชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง, พิศมัย รัตนโรจน์สกุล และพาสนา จุฬรัตน์. (2562). "กระบวนการเรียนรู้สู่เยาวชนนักคิด สร้างสรรค์." *PSDS Journal of Development Studies*, 2, 2: 178-216.
- ฐิตินันท์ บ. คอมมอน. (2560). "โซเซียลมีเดีย: เทคโนโลยีแห่งตัวตน และการสร้างอัตลักษณ์ในยุคสังคมหลังสมัยใหม่." *Suthiparithat (Journal of Business and Innovation: SJBI)*, 31, 97: 247-258.
- ณชนก มณฑีเยร. (2556). "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบคุณธรรมนำความรู้."
- ณัฐพัชร์ อภิรุ้งเรืองสกุล และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). "เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่ความสำเร็จของเด็กจากชุมชนแออัด." *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11, 3: 608-621.
- ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2562). "การสังเคราะห์การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน: บูรณาการความรู้จิตวิทยาชุมชนสู่การบริการสังคมสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21." *วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์*, 45, 1: 229-268.
- นิตา ลัมสุวรรณ. (ม.ป.ป.). *ความฉลาดหลากหลาย*. เข้าถึงเมื่อ 14 ธันวาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.rama.mahidol.ac.th/ramamental/generalknowledge/child/05302015-1559>
- นิตยา มณีวงศ์. (2564). "ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยความสำเร็จการเรียนออนไลน์ แอปพลิเคชันไลน์ ในช่วงวิกฤต COVID 19." *วารสารครุศาสตร์สาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 15, 1: 161-173.
- นิธิพัฒน์ เมฆขจร. (2564). "ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience): วิธีใหม่ของการเสริมสร้างพลังใจเพื่อการเผชิญวิกฤตชีวิตในยุคปัจจุบัน." *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*, 11, 2286-6663: 1-9.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). "วินัยในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง." *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 23, 1: 3-15.

- เบญญาภา หลวงราช. (2560). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา." *Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU*, 4, 3: 87-96.
- พัชรภรณ์ โพธิสัย. (2558). "สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาค่านาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ." *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- พาฝัน นุหัง. (2555). "การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนของนักศึกษาผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร." *การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- พูนเพิ่ม เสรีวิชัยสวัสดิ์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2559). "การดำรงอัตลักษณ์คุณลักษณะดุสิตธานี : ภาควิชาปฏิบัติทางวาทกรรม เพื่อการผลิตซ้ำทางสังคม." *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี* 10, 2: 133-150.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2563). **กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับที่ 2**. เข้าถึงได้จาก https://www.su.ac.th/th/pdf/241263_1.pdf
- ยาใจ เดชชันน์. (2556). "ปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- "ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580", **ราชกิจจานุเบกษา** (2561).
- รักตระกูล ใจเพียร. (2559). "พฤติกรรมการเรียนรู้กับ ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม." *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ราชบัณฑิตสภา. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554** เข้าถึงเมื่อ <https://dictionary.orst.go.th/>
- รุจิรา วงศ์วุฒิอักษร, อังศิรินทร์ อินทรกำแหง และฤทธิพัฒน์ ชื่นพิทยาวุฒิ. (2565). "อิทธิพลของสถานการณ์ความเครียดที่มีต่อการประเมินทาง ปัญญาการเผชิญปัญหาเพื่อการ เปลี่ยนแปลง การเห็นคุณค่าในตนเอง และความหย่นตัวของนิสิต ปริญญาตรี." *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 28, 2: 39-55.
- ฤดี นิยมรัตน์. (2554). "อัตลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์ไทย."
- วนิดา ปุณปีตตา. (2561). "การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนบงใต้โนนรังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2." *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.

- วัลลภา วงศ์ศักดิ์รัตนทร์. (2560). "พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม." *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 10, 1: 1321-1339.
- วิชิต เทพประสิทธิ์. (2558). *การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- วิภาวรรณ สุขสถิตย์. (2550). "การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยการเรียนรู้การสอนผ่านเว็บ." *ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับสูง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- วีชานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ. (2563). "การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ.” *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7, 2: 227-246.
- วีรพล แก้วพันธ์อำ, จิระวรรณ ยืนยง และพรชัย พันธุ์วิเศษ. (2564). "การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในแต่ละช่วงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019." *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6, 1: 98-112.
- ศิริลักษณ์ ยานกุลวงศ์. (2557). "พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล." *สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- สวรรยา ธรรมอภิพล และนรินทร์ สังข์รักษา. (2563). *การจัดการความรู้ ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). *เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562*. เข้าถึงได้จาก https://psdg.mof.go.th/th/view/attachment/file/3134393832/เกณฑ์_PMQA_2562.pdf
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). *นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570*.
- สิวราช อินต๊ะวิชัย. (2563). "การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดราชบุรี." *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 11, 3: 34-43.
- สุจรรยา โชติช่วง. (2554). "การศึกษาสภาพการพัฒนาลักษณะและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1." *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร*.

- สุชีรา วิบูลย์สุข. (2560). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล." *Siriraj Medical Bulletin*, 10, 2: 83-89.
- สุนันทา วรรณสินธ์ เบล และพยุงค์กดี แก่นจันทร์. (2561). *Phenomenal Learning: นวัตกรรมกา
เรียนรู้แห่งอนาคตแบบฟินแลนด์*. กรุงเทพฯ: บุ๊คสเคป, บจก.
- สุภาพรรณ ศรีสุข. (2563). *มาทำความเข้าใจกับความฉลาดในแบบ “พรสวรรค์” และ “พรแสวง”
กันเถอะ*. เข้าถึงเมื่อ 14 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.truelookpanya.com/knowledge/content/84459>
- สุรีย์พร ถาวรล้ำเลิศ. (2555). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 1 (วัด เทวสังฆาราม) จังหวัดกาญจนบุรี."
- อลงกรณ์ อัครโสวรรณ, กานต์รวี บุชยานนท์, กิตติศักดิ์ ลักษณะนา, ภาสุดา ภาคาผล, สุรัตนา อติพัฒน์,
ยาชา มะหะมาน และรัตนวดี โชติกพนิช. (2565). "การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความ
ขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษา วิชาเอกสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง." *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8, 2: 79-95.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2564). Resilience Skill กับการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างผลงานในยุควิกฤต. *HR
Society Magazine*, 19(228), 23.

ภาคผนวก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

1. ข้อมูลทั่วไป

- เริ่มคำถามทั่วๆ ไป แนะนำตัว สร้างความเป็นกันเอง
- วัตถุประสงค์ในการสนทนา และขออนุญาตบันทึกเสียง
- สาขาวิชาที่เรียน และผลการเรียน
- ขอให้เล่าถึงการใช้ชีวิตระหว่างที่เรียน เช่น การเดินทาง การอยู่หอพัก การเข้าชั้นเรียน

2. ข้อมูลการเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

- สถานการณ์แพร่ระบาดของโรค COVID-19 มีผลต่อการเรียนเข้าเรียนและวิธีการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง
- วิธีการเรียนรู้ นิสัย พฤติกรรม การดำรงชีวิต หรือตัวเองมีความเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร ไม่ว่าจะในช่วงก่อนเกิดสถานการณ์ COVID-19 ระหว่างเกิดสถานการณ์ COVID-19 และหลังจากสถานการณ์ COVID-19 ดีขึ้น
- คุณลักษณะของตัวเองที่ทำให้ตัวเองผ่านสถานการณ์ COVID-19 มาได้และการเรียนยังดีเหมือนเดิมหรือดีขึ้น
- วางแผนในการเรียนและกำหนดเป้าหมายเพื่อให้สำเร็จการศึกษาอย่างไรบ้าง
- อะไรคืออุปสรรคที่อาจทำให้ไม่สำเร็จในการเรียน และไม่ได้เกียรตินิยม
- คิดว่าตัวเองเรียนเก่งเพราะอะไร

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย
ที่ อว 8606 (พบ)/ 495

โทร.09 8597 6555
วันที่ 18 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วย นางสาวธิดารัตน์ คำทุมใส รหัสประจำตัว 641220022 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์
เรื่อง "การสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวต้นสู่ความสำเร็จการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 (COVID -19) ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร " มีความประสงค์ขอเชิญนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 จำนวน 12 คน อาจารย์ประจำ จำนวน 3 คน และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนวิชาการ 3 คน เข้าร่วม
สนทนากลุ่ม พร้อมบันทึกภาพถ่ายระหว่างการประชุม ในช่วงเดือนตุลาคม 2565 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2566
เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ความ
อนุเคราะห์แก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ
บัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ คำทุมใส หมายเลขโทรศัพท์ 08 9138 2281 เป็นผู้ประสานงาน
โดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

Signature

(อาจารย์ ดร.อภิมาส มากจ้อย)

ผู้รักษาการแทนรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ และ ศึกษานิเทศก์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

เขียน ลภมณี

เพื่อโปรดพิจารณา อำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาคำทุมใส-นางสาวธิดารัตน์

บันทึกส่ง อาจารย์ และ เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน บัณฑิตวิทยาลัย วันที่ 25 ตุลาคม 2565 - กุมภาพันธ์ 2566

แจ้งเวียน ท.ท.ท. ไปยัง ผอ.ส.ท. และ ทีมงาน ให้ นักศึกษา ไป สาน งานกับ กลุ่ม บุคคล ที่เกี่ยวข้อง

*ส่ง กู
26 ต. ๑ ๖5*

*นางธิดารัตน์
- โทร. ๐๙ ๘๕๙๗ ๖๕๕๕
๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕*

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ธิดารัตน์ คำทมิไส
วุฒิการศึกษา	ศศ.บ. การบริหารธุรกิจ (การบริหารทรัพยากรมนุษย์), สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
ที่อยู่ปัจจุบัน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี เลขที่ 1 หมู่ 3 ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120

